

[Maisted]

Jeg skal selvfølgelig opfordre folketinget til at følge fremskridtspartiets forslag om at trække det aktstykke tilbage, kulturministeren har forelagt finansudvalget, hvor der bliver tale om en stigning af licenserne på 4 pct. Dette skyldes først og fremmest, at vi her har en offentlig institution, som handler totalt uansvarligt. Jeg ved godt, at vi senere kommer til anden og sidste behandling af et forslag om forhøjelse af licenserne.

Vort forslag skyldes, at Danmarks Radio har fået forhøjet sine licenser med 13 pct. den 1. april 1983. Det skyldes yderligere, at regeringen har ført en politik, hvor man har fremhævet, at vi skulle have en nulstigning på de offentlige budgetter, men så fremsætter kulturministeren minsandten pludselig et forslag, hvorefter en særinstitution skal have lov til at udvide budgetterne med 4 pct. Det er ganske uden sammenhæng med den øvrige økonomiske politik, regeringen står for.

Jeg skal vende tilbage til yderligere argumentation, når vi kommer til næste punkt på dagsordenen, men jeg håber, at folketinget i denne sag vil forstå, at man bliver nødt til at opføre sig anstændigt, når der er tale om offentlige budgetter, især til en institution af den magtkarakter, vi her har.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning forkastedes, idet 13 stemte for, 146 imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 112:

Forslag til folketingsbeslutning om størrelsen af radio- og fjernsynsafgifterne pr. 1. april 1984.

Af Albertsen (S) og Ingerlise Koefoed (SF).

(Fremsat 20/5 83. Første behandling 24/5 83. Betænkning 26/5 83).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Albertsen (S):

Ved første behandling havde vi lejlighed til at udveksle nogle bemærkninger om det beslutningsforslag, fru Ingerlise Koefoed på socialistisk folkepartis og jeg på socialdemokratiets vegne har formuleret, og som under den videre behandling her i salen og senere i finansudvalget har vundet tilslutning fra det radikale venstre. Derudover har jeg forstået, at der også er andre, der vil stemme for det af os formulerede beslutningsforslag.

Den formulering, vi har givet forslaget, har sammenhæng med den indstilling, som foreligger fra det organ, der er valgt i henhold til lovgivningen om radiofoni, nemlig radiatorådet. Meget af den tid, vi har brugt på dette, og nogle af de bemærkninger og udspil, der har været på forskellig vis fra både statsministeren og kulturministeren, kunne have været sparet, hvis man havde efterlevet den tradition, som faktisk har været gældende, siden vi fik lovgivningen i 1973. Vi, der står bag beslutningsforslaget, har søgt at respektere og efterleve lovgivningen og den praksis, der har været gældende på dette felt.

De uoverensstemmelser, der har været tale om med hensyn til det, der forelå i finansudvalget fra kulturministerens side, er i kroner og øre så beskedne, at man virkelig kan sige, at det er stor ståhej for ingenting. Vi finder ikke, at der ved de drøftelser, vi har haft, er fremkommet materiale, standpunkter eller vurderinger, som gør, at vi må ændre holdning i forhold til vort udspil.

Jeg skal anbefale folketinget at stemme for den indstilling, et flertal i finansudvalget har udtrykt, og forventer derefter selvfølgelig, at kulturministeren hurtigt vil komme med et aktstykke, der er formuleret i overensstemmelse med flertallets ønske her i folketinget.

Jeg vil gerne komme med en enkelt bemærkning til hr. Maisted i anledning af hans udtalelser i forbindelse med hans eget beslutningsforslag. Når hr. Maisted i den forbindelse taler om total uansvarlighed, så er det en karakteristik, der snarere rammer det beslutningsforslag, hr. Maisted selv har formuleret. Det ville være uansvarligt at stemme for det, fremskridtspartiet har formuleret, hvilket et flertal i folketinget ej heller vil, for det ville sige, at man dermed underkendte den styrelse, det budget og det arbejdsprogram, der er formuleret fra radiatorådets side.

[Albertsen]

Vi andre ønsker ikke at befordre en sådan uansvarlighed.

Derfor kan vi altså anbefale beslutningsforslag nr. B 112 og forventer derefter hurtig handling fra kulturministeren, således at det ikke skaber vanskeligheder for Danmarks Radio, at der nu har været dette mellemstil.

Gammelgaard (KF):

Et af de spørgsmål, finansudvalget har stillet kulturministeren i forbindelse med behandlingen af det foreliggende beslutningsforslag, lyder, hvor stor budgetmæssig stigning i procent radiorådsflertallets indstilling muliggør og altså dermed, hvor stor budgetmæssig stigning i procent forslagsstillerne til det foreliggende beslutningsforslag ønsker. Svaret fra kulturministeren er: 9,1 pct. Det er helt ude af trit med den udvikling, regeringen har iværksat, hvad angår alle andre offentlige udgifter.

Vi har også fået oplyst, hvorledes udgiftsudviklingen forløber i Danmarks Radio fra 1980 til 1984. Det ligger således, at i 1980 var de samlede udgifter 1.102 mill. kr., og ifølge den handlingsplan, man arbejder med i Danmarks Radio, vil man i 1984 nå op på 1.609 mill. kr. Det er en ganske og aldeles fantastisk udgiftsudvikling, når vi sammenligner med udviklingen i øvrigt på det offentlige udgiftsområde. Det er ikke rimeligt, at Danmarks Radio som en stat i staten udvikler sig fuldstændig uafhængigt af den øvrige offentlige sektor, og derfor kan vi ikke følge radiorådsflertallets indstilling om den store licensforhøjelse, men går ind for kulturministerens forslag om en 4 pct.s forøgelse, der er i overensstemmelse med den almindelige omkostningsudvikling i samfundet næste år.

Efter vor opfattelse er der ikke tvivl om, at produktiviteten ikke er høj nok i Danmarks Radio. Vi er opmærksomme på, at der er foretaget forskellige fornuftige ting, men man mangler det afgørende med hensyn til gennembrud i produktivitet. Det ses også af fordelingen på udgifterne i Danmarks Radio fra 1980 til 1984. Det, der stiger voldsomt, er lønudgifter og andre driftsudgifter, hvorimod anlægsudgifterne, der bl.a. skulle omfatte investeringer i bedre produktivitet, ikke stiger. Det er på lønudgiftssiden og på driftsudgiftssiden i øvrigt, den meget kraftige vækst

finder sted, og det kan vi fra konservativ side ikke være med til.

I øvrigt gør jeg opmærksom på, at justitsministeriets lovkontor har udarbejdet et responsum, hvoraf det fremgår, at det i bemærkningerne til den gældende lov om radio- og fjernsynsvirksomhed bl.a. hedder:

»Danmarks Radios monopolstilling og dens status som offentlig institution må selv sagt tilsige, at der ikke kan foretages økonomiske dispositioner, som ud fra almindelige samfundsmæssige hensyn er uforsvarlige, eller som er i afgjort uoverensstemmelse med landets økonomiske situation i øvrigt.«

Hermed er det yderligere understreget, at licensen ikke bør stige, således som radiorådsflertallet lægger op til det, men bør holde sig inden for den ramme, kulturministeren har stillet op.

Det fremgår af det nævnte responsum ganske klart – det er et svar både til hr. Albertsen og til den radikale ordfører, der spurgte under første behandling – hvorledes kompetencefordelingen er, og at kulturministeren er i sin fulde ret til at fremlægge sit eget forslag om licensforhøjelse for finansudvalget uafhængigt af radiorådets indstilling. Derom er der overhovedet ingen tvivl; det er ganske klart fastslået i det nævnte responsum med henvisning til lovbestemmelser og forarbejder til love m.v.

Vi opfordrer til, at man afviser det foreliggende beslutningsforslag og støtter kulturministerens afbalancerede indstilling om kun en 4 pct.s licensforhøjelse i 1984.

Fogh Rasmussen (V):

Hr. Albertsen kom med den bemærkelsesværdige udtalelse, at der her var tale om såre beskedne beløb, og derfor var alt dette stor ståhej for ingenting. Jeg må forstå hr. Albertsens udtalelse sådan, at den er rettet imod de partier, som har tilkendegivet, at de vil stemme imod det forslag til folketingsbeslutning, som bl. a. hr. Albertsen er forslagsstiller til.

Men hr. Albertsens udsagn kan lige så vel vendes imod hr. Albertsen selv. Hvis det er rigtigt, at der kun er tale om beskedne beløb og stor ståhej for ingenting, kunne man med lige så stor ret sige, at det er stor ståhej at gøre ud af det, at hr. Albertsen bl. a. fremsætter et forslag til folketingsbeslutning om

[Fogh Rasmussen]

disse efter hr. Albertsens mening beskedne beløb.

Men der er efter vor opfattelse ikke bare tale om beskedne beløb. Som hr. Gammelgaard har været inde på det, tillader den licensstigning, radiatorådets indstilling lyder på, en samlet stigning i Danmarks Radios udgiftsbudget på over 9 pct., og det er efter vor opfattelse helt ude af trit med den almindelige økonomiske udvikling i samfundet.

Hr. Albertsen leverede et andet argument for, at han havde fundet det nødvendigt at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om at pålægge kulturministeren at fremsende et aktstykke, der følger radiatorådets indstilling om licensforhøjelser, nemlig at med fremsættelsen af dette forslag til folketingsbeslutning havde forslagsstillerne ønsket at efterleve og respektere lovgivningen – sådan forstod jeg hr. Albertsen.

I det kunne ligge en antydning af, at de partier, som går imod hr. Albertsens forslag til folketingsbeslutning, måske også kulturministeren, i modsætning til hr. Albertsen ikke efterlever og respekterer lovgivningen.

Det er, som hr. Albertsen vil vide, direkte forkert. Vi har søgt disse forhold oplyst i finansudvalget under behandlingen af disse forslag, og af det svar, vi har modtaget, fremgår det klart og tydeligt, at justitsministeriet ikke finder, at kulturministeren er forpligtet til at følge en indstilling fra radiatorådet om ændring af licensen.

Kulturministeren er altså i sin fulde ret til i sit aktstykke til finansudvalget at fravige den indstilling, som er kommet fra radiatorådet, det er nu slået fast med syvtommersøm. Vi var allerede inde på det under førstebehandlingen, men det er ingen skade til, at det på ny blive slået fast her ved andenbehandlingen. Også på det punkt er hr. Albertsen altså forkert på den.

Under arbejdet med forslaget i finansudvalget har vi fået understreget det, vi fremførte ved førstebehandlingen, nemlig at meningen med den konstruktion, der er valgt med hensyn til fastsættelse af licens, netop er, at Danmarks Radio naturligvis skal tage hensyn til den almindelige økonomiske udvikling i samfundet. Også det har justitsministeriet afgivet svar om, og det er fastslået endnu en gang.

En af de løse ender, der var tilbage efter førstebehandlingen, var en ordveksling fra

min side med hr. Albertsen om personaleudviklingen i Danmarks Radio. Derom har vi også fået svar, og det viser sig, at fra 1980 til 1983 har der været tale om en personalevækst på over 100, og i planperioden fra 1984 til 1987 er der planlagt udvidelser på 260 medarbejdere. Det står altså i modsætning til nogle af de oplysninger, hr. Albertsen gav folketetinget ved førstebehandlingen.

Jeg skal slutte med at sige, at vi på denne baggrund kan anbefale kulturministerens aktstykke til finansudvalget, og i konsekvens af det må vi afvise det forslag til folketingsbeslutning, som her er til behandling.

(Kort bemærkning).

Albertsen (S):

For at der ikke skal skabes flere misforståelser end dem, hr. Fogh Rasmussen har chance for at skabe, skal jeg kun sige, at mine bemærkninger om de såre beskedne beløb har relation til forskellen mellem det udspil, kulturministeren er kommet med, og det udspil, radiatorådets flertal er kommet med. Det drejer sig i realiteten om 9 kr. for farve-TV, 4 kr. for sorthvid TV og nul kroner for radiolicensen om året. Det er disse beløb, jeg karakteriserer som såre beskedne beløb. Det er muligt, at hr. Fogh Rasmussen har andre former for taldimensionering og vurdering heraf, men jeg ville tro, at et flertal i befolkningen ville være enig i at karakterisere dette som såre beskedne beløb.

Mine bemærkninger ved førstebehandlingen her i salen om de bestræbelser, man fra radiatorådets side har udfoldet, efter at man fik den så ofte omtalte McKinseyrapport, er selvfølgelig stadig væk korrekte. Hr. Fogh Rasmussen har ikke bidraget til at afsvække dem, og det har han heller ikke mulighed for, for det er selvfølgelig korrekt. Den daglige ledelse af Danmarks Radio dokumenterer klart, at man har realiseret en række besparelser, en række personalereduktioner, og de tal, der blev oplyst i den forbindelse, var 71 mill. kr. og 140 personer.

At man samtidig – jeg skal ikke kunne sige med hvor stort et flertal, men baseret på et flertal – har gennemført vedtagelser, som indebærer, at man ansætter folk til andre opgaver, ændrer ikke, at man har rationaliseret og foretaget besparelser i henhold til planen. Det er herom, der er tale, ikke den

[Albertsen]

fremstilling, hr. Fogh Rasmussen ved denne lejlighed har givet.

(Kort bemærkning).

Fogh Rasmussen (V):

Hr. Albertsen påberåbte sig at have størsteparten af befolkningen bag sig i udtalelsen om, at de foreslåede licensstigninger var såre beskedne beløb. Jeg er ifølge sagens natur afskåret fra at bedømme rækkevidden af hr. Albertsens udsagn, men kan i hvert fald fastslå som min bestemte opfattelse, at hvis hr. Albertsen gik ud og foretog et rundspørge, så ville han opdage, at langt størsteparten af befolkningen ønsker en så lille licensstigning som overhovedet muligt.

(Kort bemærkning).

Albertsen (S):

Jeg skal ikke kunne sige, med hvilket held hr. Fogh Rasmussen ville gå i byen med en sådan besked. Hvis hr. Fogh Rasmussen var åben over for, at man ved enhver lejlighed ville spørge befolkningen om andre og betydelig mere kontroversielle spørgsmål, så kan jeg meget vel tænke mig, at man fik et svar, som ikke svarede til hr. Fogh Rasmussens ønskedrømme, f. eks. om man ønsker at forringe vilkårene for de arbejdsløse, om man ønsker at forhøje institutionstakster eller andre ting, som store dele af befolkningen vender sig imod. Det er, tror jeg, nok så seriøst et spørgsmål at diskutere som en forskel på årsbasis på 9 kr. og 4 kr. og nul kroner.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Det er en lidt mærkelig debat, vi får her, for i realiteten er det 12 kr. om året, vi debatterer, men i virkelighedens verden handler det om principper, ikke så meget om de få skillinger.

Jeg mener, det er meget vigtigt, at man holder så stor afstand som muligt mellem folketinget og radiohuset. Jeg mener, det er meget vigtigt, at Danmarks Radio er uafhængig af folketinget, er uafhængig af statsmagten. Derfor synes jeg, at man skal være indstillet på at give meget vide rammer til Danmarks Radio, netop for at det ikke skal hedde sig, at nu er det folketinget eller nu er det statsmagten, der bestemmer, hvordan Danmarks Radio skal indrette sig, og i sidste en-

de, hvad Danmarks Radio skal sende. Jo længere vi kan komme fra sådanne anklager, jo bedre vil vi være stillede.

Jeg kunne godt forstå, at folketinget ville gribe ind, hvis der var tale om, at Danmarks Radio lige pludselig hævede licensen med et styrtende beløb. Så er det muligt, at man ville sige: ja men det kan der desværre ikke være tale om, det tilsiger situationen ikke, eller hvordan det nu er, man plejer at udtrykke sig.

Men vi skal jo hele tiden tænke på, at det, der er tale om her, er 12 kr. om året, så det er altså ikke på grund af store stigninger, man går ind for det. Det er simpelt hen af principielle grunde. Det er noget om, hvor magten ligger. Ligger den i folketinget, eller ligger den i radiatorådet? Jeg synes, at når talen er om Danmarks Radio, er det utrolig vigtigt, at magten ligger i radiatorådet. Derfor skal jeg meget stærkt anbefale, at man tager radiatorådets indstilling og gør den til folketingets, når det nu ikke kan være anderledes, fordi ministeren ikke selv vil gøre det.

Der siges også, at der er tale om meget store stigninger, fordi det er 9,1 pct. Jeg synes, man skal huske på, at det ikke er det samme produkt, der er tale om. Man har fra radiatorådets side og fra radiohusets side i det hele taget lavet planer om større egenproduktion, og det er klart, at egenproduktion er dyrere end det bras, man kan importere fra udlandet. Det betyder selvfølgelig, at der bliver større stigninger, end der ellers ville blive.

Når hr. Gammelgaard siger, at man har fået det svar, at det, der er folketingets opgave, er at sørge for, at det ikke samfundsmæssigt er uforsvarligt med en sådan licensstigning, så vil jeg godt spørge hr. Gammelgaard, om det samfundsmæssigt er uforsvarligt at lade licensen stige 12 kr. mere end det, regeringen går ind for.

Hr. Gammelgaard siger også, at stigningen afviger væsentligt fra samfundsudviklingen i øvrigt. Hvad er det for en samfundsudvikling, der gør, at børneinstitutionerne kan stige med, jeg ved ikke hvor mange procent? Hvad er det, der gør, at DSB kan hæve taksterne med, jeg ved ikke hvor mange procent? Hvad er det for en samfundsudvikling, der er tale om? Er det takstpolitikken generelt, eller er det kun Danmarks Radio, der skal holde sig inden for den norm på 4 pct., som rege-

[Marianne Bentsen-Pedersen]

ringen har sat, og som den i øvrigt ikke selv kan overholde?

Jeg vil altså som sagt henstille, at man tager radiatorådets indstilling, og at vi dermed kan få lagt stor afstand mellem statsmagt og radio.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Det er ganske irrelevant at sammenligne udviklingen på takstområdet i en række skattefinansierede underskudsgivende institutioner med Danmarks Radio, som finansieres via licensindtægterne. Der er ingen sammenhæng i den sammenligning.

Må jeg i øvrigt gøre opmærksom på, at der står i bemærkningerne til radioloven, at det er således, at der ikke i Danmarks Radio på grund af monopolstillingen og dens status som offentlig institution kan foretages økonomiske dispositioner, som er i afgjort uoverensstemmelse med landets økonomiske situation i øvrigt. Jeg tør nok sige, når jeg ser på de tal, som jeg nævnte, altså en udgiftsudvikling fra i 1980 på godt 1.100 mill. kr. til i 1984 på godt 1.600 mill. kr., at der er tale om en udvikling, som ikke er i overensstemmelse med den øvrige offentlige udgiftsudvikling.

(Kort bemærkning).

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg forstår slet ikke hr. Gammelgaard. Han siger, at man skal tage den øvrige samfundsudvikling i betragtning. Ja men er den øvrige samfundsudvikling da ikke stigninger på daginstitutionstaksterne? Er det ikke stigning på DSB-taksterne? Hvad er det for en samfundsudvikling? Det var det, jeg spurgte om, ikke, om der er en sammenhæng, for jeg mener ikke, der er en sammenhæng.

Hvis regeringen endelig ville gribe ind og sige: takster må ikke stige mere end sådan og sådan, så kunne man gribe ind dér, hvor det var rimeligt at gøre det, dér, hvor regeringen har indflydelse, men det bør man ikke have på Danmarks Radio. Jeg ved ikke, hvad det er for nogle afgjorte uoverensstemmelser, der er imellem det, regeringen kommer med, og de 12 kr. mere, radiatorådet har bedt om.

Maisted (FP):

Jeg er enig med fru Marianne Bentsen-Pedersen i, at dette drejer sig om principper.

Jeg er ikke helt tilfreds med, at vi skal have øget egenproduktionen, så vi ikke kun er til grin om lørdagen, men altså skal være det hver dag hele ugen.

Jeg synes, at hele sagen viser, at der er tale om et klassisk eksempel på, at når man har tilstrækkelig magt, og når man har tilstrækkelig politisk indflydelse i samfundet, så kan man principielt opnå næsten hvad som helst.

Jeg giver ikke meget for hr. Gammelgaards kritik af, at nu er der pludselig nogle, der vil have det til at stige med 9,1 pct., når han selv er med til at fremlægge et forslag om en stigning på 7 pct. Der skulle overhovedet ikke være tale om en stigning. Nej, kulturministeren burde selvfølgelig være kommet med besparelser også på dette område.

Men Danmarks Radio og TV er en magtfaktor. Man kan se af de bilag og de regnskaber, vi har fået forelagt, at der er én ting, man kan glæde sig over, og det er, at der er ikke nogen af dem, der bliver sociale tilfælde. Lønningerne vandrer fra en halv million kroner til ned i nærheden af 150.000 kr. til de lavestlønnede. Det er det, vi har fået papirer på. Der er overhovedet ikke nogen specifikation over, hvordan driftsudgifterne er sammensat. Det er bare én klump på 700 mill. kr., der bliver serveret, så kan folkettinget bare vedtage det.

Så er der denne store skræk for, at folkettinget, hvor det trods alt er folkevalgte, der afgør de offentlige udgifter, skulle få indflydelse på Danmarks Radio og TV, for så ville ytringsfriheden blive krænket. Der er overhovedet ingen tvivl om, at den anden vej er magten ret stor, magten over folketingsmedlemmer. Det, vi altså har at vælge imellem, er, om folkettinget skal have indsigt eller man skulle lade magten være hos journalisterne – de er dog ikke folkevalgte endnu i Danmarks Radio – hos dem, som har redaktionsmagten, der hver aften i Danmarks TV og Radio meddeler den danske befolkning: det var, hvad vi havde valgt at sende til jer i aften.

Er det en særlig form for ytringsfrihed, man gerne vil have placeret hos nogle ganske få, som jo, det ved vi alle sammen, har en magtposition i det danske samfund, som er at sammenligne med den lovgivende magt, den udøvende og den dømmende magt? Det har udviklet sig derhen, at det er den reelle fjerde magt i det danske samfund. De kan få

[Maisted]

vedtaget love her i folketinget, de kan få folk sat i spjældet. Bare de laver en udsendelse med en mand, der åbenbart er syg, med et brev, han aldrig nogen sinde har sendt, kan de få rejst en retssag imod ham. Sådan fungerer denne magtfaktor.

Fremskridtspartiet kan selvfølgelig ikke medvirke til det popnummer, regeringen laver ved at komme med en licensstigning på 7 pct. på driftsbudgetterne for at gå imod en budgetstigning på 9 pct. Det er ganske uden sammenhæng med den øvrige politik, der er blevet ført.

Hvordan er det kommet så langt? Det er det bl.a., fordi personalegruppernes tillidsfolk har været særdeles dygtige. Der bliver i Fyns Amtsavis nævnt et virkelig morsomt tilfælde. Disse tillidsfolk har forhandlet sig til mange ting, bl.a. en aftale, der for år tilbage blev truffet for nogle udegående medarbejdere, hvis overtidsbetaling gav mange problemer og krævede et stort organisationsapparat. Derfor blev man i huset enig om, at betalingen konverteredes til et fast månedligt beløb for hver medarbejder i denne gruppe. Så trådte de redigerende ikke-udegående medarbejderes tillidsrepræsentanter i funktion, og resultatet blev, at disse folk, som måtte lide under faste kontortider, fik forhandlet sig til et tilsvarende tillæg som kompensation for manglende overarbejde.

Det er selvfølgelig kun en lille sag, men den illustrerer, hvordan man kører rundt med befolkningen i Danmarks Radio, og det viser, at hvis man har tilstrækkelig magt i det danske samfund, især politisk magt, så kan man opnå, hvad det skal være på det økonomiske og det politiske område.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg skal anbefale folketinget at stemme for beslutningsforslag nr. B 112. Dermed fastslår folketinget, at radiatorådets indstilling om licensfastsættelsen for resten af året 1984 ikke er i modstrid med den almindelige samfundsøkonomiske udvikling.

Nu har jeg bemærket, at man kredser om en procent, der hedder 9. Jeg ved ikke, hvad hensigten er, om den måske er at skabe tvivl om, hvorvidt licensstigningen nu er på 5,1 pct., men det er den rent faktisk. At der er en udgiftsstigning i kroner på 9 pct., har den sammenhæng, at radioen som andre instituti-

oner er nødt til at dække de pris- og lønstigninger ind, man har i løbet af året 1983. 7 pct. medgår altså til pris- og lønstigninger. De 2 pct. medgår til en aktivitetsudvidelse, som radiatorådet har fastlagt i handlingsplan 1984-87. Jeg skal ikke her gentage, hvad det er for aktiviteter, man i radiatorådet har ment det var vigtigt at øge, men det har først og fremmest at gøre med regionalradioerne og med øget egenproduktion af TV-programmer.

Ser man på den økonomiske udvikling, ressourcernes anvendelse i radioen igennem de seneste år, har vi et bilag dér, som man endnu ikke har berørt fra kritikernes side, hr. Gammelgaard og hr. Fogh Rasmussen. Det er det bilag, som fortæller, at udgiften pr. sendt TV-time er faldet igennem de sidste 2 år. Jeg synes, man er nødt til at gøre de herrer opmærksom på, at der altså er tale om en produktivitetsstigning, der er tale om en betydelig opstramning af radioens budgetter.

Stigningen på 5,1 pct. skal altså dække både en aktivitetsudvidelse på ca. 2 pct. og kommende pris- og lønstigninger. Der er ikke tale om, at man her dækker sig for meget ind. Der er snarere tale om, at man nøjes med en mindre stigning end nødvendigt. Det er, fordi man ved kampagnen for at få flere til at betale licens får nogle flere indtægter.

Den indstilling om 5,1 pct., der kommer fra radiatorådet, er i god overensstemmelse med den almindelige samfundsøkonomiske udvikling, og derfor er det ikke i en sådan situation, at kulturministerens lovhjemlede ret til at være medbestemmende om licensens fastsættelse skal anvendes. Det er helt klart dels i den betænkning, der lå til grund for den nye radiolov af 1973, dels ved de forhandlinger, der har været ført om radioloven, dels ved den fremgangsmåde, der har været anvendt, siden radioloven blev vedtaget, at det ikke er i en sådan situation, at man bør gribe ind fra kulturministerens side. Der er ganske god overensstemmelse, og jeg skal derfor anbefale at stemme for beslutningsforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 84 stemmer mod 69.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet meddelelse til kulturministeren.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00, hvor vi først går til punkt 23: spørgsmål til ministrene.

Mødet udsat kl. 12.14

Mødet genoptaget kl. 13.00

* Man gik til dagsordenens punkt 23, som var:

23) Spørgsmål til ministrene:**Spm. nr. S 1208****Formanden:**

Det som nr. 4 opførte spørgsmål (spørgsmål nr. S 1208), der er stillet af Svend Heiselberg (V) til industriministeren, er taget tilbage.

Spørgsmålet, der hermed er bortfaldet, var sålydende:

4) Til *industriministeren* af:

Svend Heiselberg (V):

»Vil ministeren overveje i anledning af de senest fremkomne oplysninger om redningsfartøjet RF 2's forlis på ny at lade havari-kommissionen se på sagen?«

Skriftlig begrundelse

I forbindelse med et skibsførlis i 1981 ved Hirtshals, der kostede 9 mennesker livet, og et forlis ved Hanstholm i 1975, der kostede en halv snes søfolk livet, er der opstået tvivl om redningsvæsenets evne til at løse sine opgaver i Vesterhavet/Skagerrak.

Forliset i Hirtshals førte i sommeren 1982 til en meget kritisk teknisk rapport. Og jeg stillede spørgsmål til den daværende regering om, hvorvidt den skabte usikkerhed omkring redningsvæsenet til søs kunne afløses af en situation, hvor der er almindelig tiltro til, at redningsvæsenet er velfungerende og fuldt ud i stand til at løse sine opgaver. Det fik jeg dengang bekræftende svar på, og man tog senere stilling til sagen i den forstand, at man hverken ønskede at gøre tjenestemandsansvar gældende eller gennemføre andre

sanktioner over for embedsmænd i farvandsdirektoratet eller skibstilsynet.

I forbindelse med en TV-udsendelse den 19. maj i år er der imidlertid nu igen opstået tvivl om hele sagens korrekte behandling.

Spm. nr. S 1209

1) Til *undervisningsministeren* af:

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

»Kan ministeren give en begrundelse for, at SFs beslutningsforslag nr. B 59 og B 98 om EFG endnu ikke er sendt rundt til de tekniske skoler, når SF har anmodet herom?«

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Baggrunden for det stillede spørgsmål er, at undervisningsministeren i sin tid udsendte et oplæg om ungdomsuddannelser i forbindelse med bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Vi har ment i SF, at hvis undervisningsministeren kan udsende forskellige partiers materiale, selv om det nu er regeringspartierne, der i dette tilfælde var tale om, må det være rimeligt, at andre partier også har mulighed for at få deres materiale rundsendt.

Derfor har vi bedt ministeren om at rundsende noget materiale, som vi har lavet. Det drejer sig om beslutningsforslag om kønskvoteringer til erhvervsuddannelserne og om praktikpladser på EFG-uddannelserne. Da det endnu ikke er blevet rundsendt, på samme måde som undervisningsministeren har sendt materiale rundt fra de partier, i hvis kreds han selv befinder sig, vil jeg gerne spørge om, hvordan det kan være, at nogle partier kan få udsendt materiale, mens andre ikke kan.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg vil gerne takke for spørgsmålet, for det giver mig en meget kærkommen og længe savnet anledning til at svare på det efter min mening helt urimelige angreb på den pågældende pjece, som spørgeren fremsatte en søndag i marts måned, og som hun desværre fik TV-Avisen til at tro var en nyhed, og som TV-Avisen desværre aldrig har dementeret, hvilket jeg dybt beklager.

Jeg vil ikke udsende SFs forslag, og ingen tidligere regering har nogen sinde udsendt partiforslag. Derimod er der fast tradition

[Undervisningsministeren]

for, at regeringer kan udsende meddelelser om deres finanslove og om deres handlingsprogrammer osv.

For at ingen skal være i tvivl om det, har jeg her taget den tidligere regerings høst med fra de senere år. Det drejer sig om meget tykke pjecer med underskrift af skiftende finansministre osv. Jeg vil gerne oplyse, at disse pjecer har været modtaget med tak i folketingets finansudvalg, de har aldrig været kritiseret. Den pjece, jeg udsendte, som kun var på 8 sider, og som ikke kostede noget overhovedet, er for intet at regne mod det, som man ifølge helt fast tradition har udsendt til tilsvarende kredse af modtagere fra finansministeriet.

Skulle nu spørgeren mene, at det er usædvanligt for undervisningsministeriet, må jeg også afkræfte dette. Da en tidligere regering fremsatte en folkeskolelovsreform, udsendte daværende undervisningsminister Knud Heinesen en meget fin pjece over hele landet til præcis den samme modtagerkreds, og da loven var vedtaget, blev den for øvrigt udsendt ikke bare på dansk, men også på engelsk med undervisningsminister Ritt Bjerregaards underskrift. Der var intet galt i dette. Det er helt fast tradition.

Derfor er jeg glad for, at jeg her har kunnet få lov til at dementere den historie, som for mig hin søndag aften var særdeles ubehagelig, og som jeg beklager at spørgeren begav sig ud i uden at have undersøgt sagen.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg har ikke påstået, at der var noget usædvanligt i, at man udsender forskellige ting fra regeringens side eller fra partiernes side. Mit spørgsmål gik på, hvordan det kan være, at nogle partier kan udsende materiale, mens andre ikke kan få lov til at bruge apparatet til at udsende deres materiale. Det er ikke et spørgsmål om, hvad der er sket tidligere, men et spørgsmål om, hvordan det kan være, at nogen kan noget, som andre ikke kan få lov til.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det er meget let forklarligt. Ifølge grundloven har landet dels et folketing, dels en regering, og ifølge grundloven er der afsat et stort domæne for regeringen at tage sig af. Disse pjecer, som der er rig tradition for,

handler om regeringers politik og ikke om partiets politik. Hvis f. eks. et af regeringspartierne lavede et privat lovforslag – det er svært at forestille sig, men det kunne jo tænkes – eller hvis medlemmer fra regeringspartierne gjorde det, så ville de selvfølgelig heller ikke kunne få det sendt ud.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Nu er der ikke tale om lovforslag, men om en pjece, som ikke byggede på noget konkret i og for sig. Jeg synes, det er underligt, at man laver sådan en løs hensigtserklæring, som man sender ud. Jeg kunne forstå, hvis det var noget, der var vedtaget i folketinget. Så skulle man selvfølgelig sende det ud i form af bekendtgørelser eller cirkulærer, men noget, som ikke engang har været diskuteret i folketinget, fordi det var så ukonkret, forstår jeg ikke skal sendes ud til debat på skoler. Hvorfor skulle skolerne have flere eksemplarer af den nævnte pjece? For at sætte den til debat? Jeg ved ikke, om man har forestillet sig, at det var eleverne, der skulle debattere pjecen. Hvorfor sendte man flere eksemplarer ud til skolerne?

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Pjecen gik ud til myndigheder, institutionsledere m.v., sådan som alle sådanne pjecer har gjort. Jeg står her med en pjece fra budgetdepartementet, Småtryk nr. 10 fra 1979, som rummer en udmærket oversigt over den flerårige helhedsløsning, som den daværende regering havde lagt frem. Den blev lagt frem. Den er på mange, mange sider – min var kun på 8 sider. Der er intet usædvanligt i det.

Jeg vil oven i købet sige, at det er godt af regeringen at gøre det.

Når spørgeren stiller det op, som om det i virkeligheden kun var løse tanker, kan jeg for det første sige, at det er svært at pege på punkter ud af disse 32 punkter, som ikke for længst er sat i værk, fordi det drejer sig om administrative foranstaltninger, og blandt de punkter, der forudsætter en vis medvirken fra folketinget, har vi jo nu opnået bred enighed om nogle ting, som ligger ganske tæt op ad de punkter, som dér var beskrevet.

Påstanden om, at det var løse strøtanker fra undervisningsministerens side, der blev sendt ud, er altså helt hen i vejret. Der var

[Undervisningsministeren]

tale om en liste over en lang række administrative foranstaltninger, som for længst var i gang med at blive foretaget, og som vi derfor skylder institutionernes ledere at blive gjort bekendt med.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1216

2) Til *undervisningsministeren* af:

Mette Groes (S):

»Er det korrekt, som det forlyder, at adgangskursuset til teknikum ved Ålborg universitetscenter skal spares væk?«

Mette Groes (S):

Det, det drejer sig om, er, at det forlyder, at ministeriet har ønsket at skære adgangskursuset til teknikum væk ved Ålborg universitetscenter. Det synes jeg ville være meget kedeligt. Dels eksisterer der en klar aftale i forbindelse med integrationen om, at det skulle være der, dels er der en række unge med håndværksmæssig uddannelse, hvis eneste mulighed for at gå videre i systemet er dette adgangskursus.

De vil meget vanskeligt kunne tage dette kursus andetsteds. Dels er kurserne fuldtagne, f. eks. i Århus, dels har mange af dem familie og bor fast i Ålborgområdet.

Vi er i området meget glade for netop denne kategori studerende og for det færdige resultat, der kommer ud af deres studier, fordi de har både et praktisk og et teoretisk greb om tingene.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Dette adgangskursus stammer fra 1974, hvor det teknisk-naturvidenskabelige fakultet opstod ved en integration af på den ene side ingeniørakademiet og på den anden side Ålborg teknikum – kombineret med en overflytning af landinspektøruddannelsen på landbohøjskolen.

Derefter findes teknikumingeniøruddannelsen som bekendt ikke mere på Ålborg universitetscenter. Opretholdelse af adgangskursuset var primært et tilbud til unge, som ønskede at gå i gang med den teknisk-naturvidenskabelige uddannelse på centeret, og som har en faglært uddannelse. I øjeblikket

benyttes adgangskursuset af ca. 50 studerende, hvoraf ca. to tredjedele er faglærte.

Efterhånden som det blev mere og mere almindeligt at have en studenter- eller HF-eksamen, falder betydningen af adgangskursuset imidlertid som adgangsvej. Vi kan se det inden for teknikumingeniøruddannelsen, hvis identitet stadig er kædet sammen med den erhvervsfaglige uddannelse, men hvor adgangskursus fra at være en næsten enerådende adgangsvej i begyndelsen af 1970'erne nu er faldet til kun at tegne sig for ca. 40 pct. af tilgangen, og det er en procendel, som tilmed falder.

Den store tilstrømning til teknikumingeniøruddannelsen de sidste par år har i absolutte tal ændret på antallet af adgangskursister, men ikke på tendensen. Kun ca. 75 pct. af de optagne på adgangskursuset er faglærte. Hovedparten af de øvrige er ansøgere, som har gennemført værkstedsskole plus praktik.

På længere sigt må man forvente at den udvikling vil fortsætte, og at det bliver mere og mere almindeligt med andre adgangsveje end en faglært uddannelse og adgangskursus. Hertil kommer, at de faglærte vil kunne erhverve teoretiske forkundskaber på anden vis, f. eks. via HF-enkeltfagsordningen, som jeg gerne vil understrege.

For AUC vil der endvidere være mulighed for at få en adgangsgivende eksamen via højere teknisk eksamen, altså det, der hedder HTX, og som nu er etableret som en forsøgsordning i Ålborg.

Disse generelle overvejelser og de specielle forhold for Ålborg universitetscenter sammenholdt med den økonomiske situation for de videregående uddannelser har medført, at der er overvejelser i gang om at afvikle disse kursus. Jeg ved godt, at det vil betyde, at der fremover ikke er helt de samme betingelser for faguddannede, men vi kan nu engang ikke tilvejebringe de ønskede besparelser, uden at det kan mærkes nogle steder.

Mette Groes (S):

Jeg vil godt understrege, at jeg ville finde det overordentlig beklageligt, hvis det skete, og jeg synes, ministeren skal overveje igen, om det er en fornuftig løsning. Enkeltfagskurserne giver ikke den ballast, der er brug for på centeret. HTX er jo en overbygning

[Mette Groes]

på EFG-basisår, mens disse unge mennesker har en fuld faglig uddannelse bag sig.

Endelig er det sådan, at der allerede er 40 tilmeldte til næste års kursus. Det synes jeg er ganske godt, og jeg synes, vi i dette land i den omstillingsproces, vi er inde i, trænger til folk, der kan tingene på håndværksmæssig basis. Ministeren plejer selv at være meget glad for de landvindinger, der sker på det tekniske område, men det kan der jo kun ske, hvis vi har folk, som både kan det praktiske og det teoretiske.

Jeg finder, det er en stor skam, og synes, det er en fuldstændig fejlagtig beslutning, hvis ministeren går videre ad denne vej, og jeg beder ham overveje det igen.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Nu løb min taletid ud, og derfor fik jeg ikke mine afsluttende bemærkninger med. De var i virkeligheden lidt imødekommende over for de gode argumenter, som fru Mette Groes her har fremført.

Jeg kan udmærket forstå fru Mette Groes' argumentation. Jeg håber også, at fru Mette Groes kan se, at vi på et eller andet tidspunkt når derhen, hvor dette kursus måske ikke længere behøves. Spørgsmålet er så: er det tidspunkt kommet?

Nu spørger fru Mette Groes, om jeg vil overveje det igen. Det vil jeg gerne gøre. Fru Mette Groes har fuldstændig ret i, at jeg intet kan have imod dette kursus. Det er kun et spørgsmål om, hvorvidt vi under indtryk af, at behovet trods alt er faldende, får nok for de penge, vi bruger på det. Men kunne man f. eks. finde de penge andre steder på AUC, kunne jeg ikke have noget imod det, så jeg vil meget gerne overveje sagen igen.

Jeg gør opmærksom på, at alt i alt behandles Ålborg universitetscenter særdeles godt af undervisningsministeriet. Også af den grund vil jeg gerne overveje andre steder at finde pengene. Jeg vil blot helst ikke give lofter i dette øjeblik.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1206

3) Til *arbejdsministeren* af:

Mette Groes (S):

»Har ministeren planer om at udvide den medarbejderstab, som tager sig af ligestillingsspørgsmål i arbejdsdirektoratet?«

Skriftlig begrundelse

Der er i dag kun ansat 1 akademisk medarbejder, 1 sagsbehandler og sekretærassistance til det meget omfattende arbejde med at støtte ligestillingskonsulenterne, hjælpe dem med at planlægge deres arbejde, give dem ny viden i kursusform og sikre, at der gøres noget for de arbejdsløse kvinder ude over hele landet. Arbejdet er så omfattende, at en styrkelse af medarbejderstaben er absolut påkrævet.

Mette Groes (S):

Det, det drejer sig om, er, at der i arbejdsdirektoratet er ansat en lille håndfuld mennesker til at varetage de problemer, som kvinderne har på arbejdsmarkedet, og særlig støtte de ligestillingskonsulenter, som arbejder i amterne.

Jeg har forstået det sådan, at den støtte, der er brug for til ligestillingskonsulenterne i amterne og til at få arbejdet op at stå, vanskeligt kan varetages med så lille et personale som det, der er i øjeblikket, fordi man har brug for hele tiden at blive støttet med oplysninger, med kursus, med informationer og med møder. Det kan man ikke klare, som det ser ud i dag.

Jeg vil derfor spørge arbejdsministeren, om hun har en løsning på det problem.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Det ville jo være pragtfuldt, om jeg havde en patentløsning, der her og nu kunne klare disse problemer, men som spørgeren anførte, er det ikke bare medarbejderne i arbejdsdirektoratet, der gør noget for ligestilling. Vi har også siden 1981 fået placeret 14 ligestillingskonsulenter ved arbejdsformidlingen, én ved hvert af landets 14 regionale arbejdsformidlingskontorer. Disse ligestillingskonsulenter er midlertidigt ansatte, men jeg kan oplyse, at det er regeringens hensigt på finanslovsforslaget for 1984 at gøre disse stillinger permanente.

Det er rigtig, at varetagelsen af den faglige bistand og de koordinerende uddannelsesmæssige opgaver i forbindelse med udviklingen af denne nye funktion er pålagt arbejds-

[Arbejdsministeren]

direktoratets 4. kontor. Dette arbejde varetages af en ACer – det er den tidligere kvindekonsulentstilling – og en sekretærassistance. Jeg finder også, at det arbejde, der udføres af ligestillingskonsulenterne og arbejdsdirektoratet, er meget betydningsfuldt, og jeg ser det som et vigtigt element i nedbrydningen af det konsopdelte arbejdsmarked.

Jeg ville meget gerne i dag kunne give tilsagn om at styrke ligestillingsarbejdet, i første omgang igennem en udvidelse af medarbejderstaben i arbejdsdirektoratet, men det ser jeg mig desværre ikke i stand til, fordi de generelle besparelser, som skal finde sted på finansloven, vil ramme stort set alle personalegrupper. Derfor vil det være meget svært på nuværende tidspunkt at tilføre dette område yderligere ressourcer.

Jeg vil også minde om, at der er mange andre opgaver inden for arbejdsdirektoratets område, der trænger sig på, og som man i øjeblikket analyserer hvordan man skal få klaret. Jeg vil imidlertid undersøge, om det på en eller anden måde er muligt at styrke ligestillingsarbejdet på forskellig vis.

Jeg kan også oplyse, at det er tanken, at arbejdsdirektoratet i august–september skal arrangere en meget bred konference, altså ikke alene for ligestillingskonsulenterne, men en bred konference om arbejdsmarkeds-spørgsmål for at fremme ligestillingsarbejdet. Det ser jeg også som et positivt element.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Det som nr. 5 opførte spørgsmål (spørgsmål nr. S 1229), der er stillet af Rahbæk Møller (SF) til industriministeren, udgår til skriftlig besvarelse, da spørgeren ikke er til stede.

Spm. nr. S 1211

6) Til *socialministeren* af:

Agerschou (SF):

»Vil ministeren sikre modtagere af kontanthjælp ret til deltagelse i den form for undervisning, som er omfattet af de af arbejdsdirektøren fastsatte regler vedrørende udbetaling af arbejdsløshedsdagpenge under kursusdeltagelse, og som fremgår af arbejdsdirektoratets cirkulære af 27. juni 1979?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge arbejdsdirektoratets cirkulære af 27. juni 1979 er deltagelse i visse former for undervisning tilladt for modtagere af arbejdsløshedsdagpenge. Det drejer sig bl.a. om enkeltfagsundervisning på forberedelseskurserne, hvor undervisning på 9.–10. klasseniveau tillades fuldt ud, mens HF-undervisning er tilladt inden for 12 timer pr. uge. Så vidt det er spørgeren bekendt, godkender de fleste socialudvalg også denne form for undervisning for modtagere af kontanthjælp – flere steder opfordrer man direkte kontanthjælpsmodtagere til at tilmelde sig enkeltfagsundervisning. Imidlertid har de pågældende ikke en egentlig ret til at deltage i den slags undervisning i modsætning til modtagere af arbejdsløshedsunderstøttelse. Det har for en 22-årig kvinde på Frederiksberg betydet, at kommunen som en betingelse for fortsat modtagelse af kontanthjælp har krævet, at den pågældende ophørte med undervisning på 10. klasseniveau på et forberedelseskursus. Den 22-årige kvinde har anket til den sociale ankestyrelse uden at få medhold. For spørgeren forekommer det temmelig deprimerende, at en kommune som Frederiksberg på den måde forfølger en kontanthjælpsmodtager tilsyneladende i den hensigt, at vedkommende skal straffes lidt ekstra.

På baggrund af dette bedes ministeren oplyse, om han vil ændre socialministeriets bekendtgørelse nr. 129 af 30. marts 1983 om uddannelsessøgendes ret til kontanthjælp efter bistandsloven i særlige tilfælde, så der bliver tale om en egentlig ret for kontanthjælpsmodtagere til at modtage den undervisning, der er omfattet af det omtalte cirkulære fra arbejdsdirektoratet.

Agerschou (SF):

Som bekendt kan der ikke udbetales dagpenge til arbejdsløse, der er under uddannelse. Imidlertid kan arbejdsdirektøren foretage undtagelser fra denne regel for visse uddannelser. Det har han gjort, og det vil komme til at dreje sig om mulighed for deltagelse i prøveforberedende enkeltfagsundervisning for voksne dels på 9.–10. klasseniveau, dels i indtil 12 timer på HF-niveau.

Denne ret gælder imidlertid kun for arbejdsløse, der modtager arbejdsløshedsdagpenge. For arbejdsløse, der modtager kon-

[Agerschou]

tanthjælp efter bistandsloven, stiller sagen sig anderledes. Her skal det sociale udvalg godkende, at den pågældende deltager i denne form for undervisning.

Så vidt jeg er orienteret, er det noget, de fleste socialudvalg gør automatisk. Flere opfordrer direkte kontanthjælpsmodtagere til at deltage i den form for undervisning ud fra en erkendelse af, at de pågældende på mange måder bliver stillet bedre ved f.eks. at tage en 9. eller 10. klasses afgangsprøve. Imidlertid forsøger enkelte socialudvalg at genere kontanthjælpsmodtagere mest muligt.

Den konkrete anledning til spørgsmålet er en 22-årig kvinde, der af Frederiksberg kommune er blevet nægtet fortsat kontanthjælp, hvis hun bliver ved med at deltage i undervisning på 10. klasseniveau. Derfor spørgsmålet til socialministeren: vil ministeren ved en ændring i en bekendtgørelse sikre kontanthjælpsmodtagere den samme ret til uddannelse, som modtagere af arbejdsløshedsdagpenge har?

Socialministeren (Palle Simonsen):

Spørgsmålet går på det principielle, hvorvidt jeg vil sikre kontanthjælpsmodtagere en egentlig ret til at deltage i visse former for kursusaktivitet. Hertil kan jeg svare, at det ligger klart uden for intentionerne bag bistandsloven at sikre personer, der ikke er under revalidering, ret til en eller anden form for undervisning.

De regler, som er udsendt i henhold til bistandslovens § 38, stk. 2, er udtryk for, at visse former for kursusdeltagelse ikke afskærer fra kontanthjælp. De sigter således alene mod at undgå enhver tvivl hos de sociale udvalg med hensyn til, om arbejdskravet i § 38 er opfyldt, selv om ansøgeren deltager i visse begrænsede kursusaktiviteter.

Det er i øvrigt efter bekendtgørelsen en forudsætning for deltagelse i disse kurser, at den pågældende er indstillet på at afbryde undervisningen for at udnytte et tilbud om arbejde.

Tanken om at sikre ret til undervisning via bistandsloven kan jeg ikke tilslutte mig. Den vil være stridende mod den nuværende opgavefordeling.

Agerschou (SF):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om det er korrekt, at arbejdsløse, der modtager arbejdsløshedsdagpenge, har en egentlig ret til at modtage den form for undervisning, der er meddelt i et cirkulære af arbejdsdirektøren vedrørende udbetaling af dagpenge under kursusdeltagelse, mens arbejdsløse, der modtager hjælp efter bistandsloven, ikke har den samme ret og heller ikke efter socialministerens opfattelse bør have den samme ret.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Kontanthjælpsmodtagere har ret til at deltage i kursusvirksomhed, som det er fastlagt i bekendtgørelsen om uddannelsessøgendes ret til kontanthjælp efter bistandsloven i særlige tilfælde, som er udstedt den 30. marts 1983. Der er her alene tale om en fastslåen af en praksis, som har været gældende i realiteten hele den tid, bistandsloven har eksisteret. Det vil sige, at i de tilfælde, som falder inden for bekendtgørelsen, kan man deltage i en uddannelse uden at miste kontanthjælpen, men stadig væk underforstået, som jeg sagde i mit første svar, at man naturligvis er indstillet på at påtage sig et arbejde og afbryde uddannelsen, hvis et arbejdstilbud er til stede for den pågældende.

Agerschou (SF):

Jeg forstår ikke helt socialministerens sidste svar, for det er jo stadig væk sådan, at efter den bekendtgørelse, socialministeren refererer til, kan et socialudvalg nægte en kontanthjælpsmodtager at deltage i den form for undervisning. Det er det, der rent faktisk er sket i Frederiksberg kommune.

Er det ikke korrekt, at det sociale udvalg rent faktisk kan nægte en kontanthjælpsmodtager at deltage i den form for undervisning, som er omfattet af § 2 i bekendtgørelsen om uddannelsessøgendes ret til kontanthjælp efter bistandsloven i særlige tilfælde?

Socialministeren (Palle Simonsen):

Jeg kan faktisk ikke gøre det meget klarere end ved at citere § 2 i bekendtgørelsen fuldt ud, hvor der står:

»En person, der modtager hjælp efter bistandslovens § 37 eller § 43, kan med godkendelse af det sociale udvalg deltage i de kursus m.v., der er omfattet af de regler vedrørende udbetaling af dagpenge under kur-

[Socialministeren]

susdeltagelse m.v., som fastsættes af arbejdsdirektøren i henhold til § 62, stk. 2 og 3, i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.«

Hertil kommer tilføjesen, som jeg har nævnt, at det er en forudsætning for deltagelse, at den pågældende er indstillet på at afbryde undervisningen for at udnytte et tilbud om arbejde.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg synes ikke, jeg får svar. Vil ministeren ikke bekræfte, at et socialudvalg kan nægte en kontanthjælpsmodtager at deltage i den pågældende form for undervisning?

Socialministeren (Palle Simonsen):

Ja men socialudvalget skal jo holde sig inden for de regler, som er fastlagt i bekendtgørelsen om uddannelsessøgende. Det er det, man har at rette sig efter.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1226

7) Til *landbrugsministeren* af:

Dorte Bennedsen (S):

»Hvad agter ministeren at gøre for at sikre, at bekendtgørelsen om forbud mod vask af æg overholdes?«

Skriftlig begrundelse

Af en artikel den 25. maj 1983 i bladet *By og Land*, Sønderjyllands Vestkyst, fremgår det, at stort set alle æg vaskes.

I artiklen er kontorchef Niels Ejnar Michaelsen, statskontrollen for mejeriprodukter, citeret for at have sagt: »Vi ved godt, at æg i et vist omfang bliver vasket. Andet ville være uheldigt at sige.« På spørgsmålet om, hvad æggene vaskes i, svarer Ejnar Michaelsen: »Ja, det kan vi jo ikke se. Det sker ude hos producenterne. Vore folk fører kontrol med pakkerierne, og dér sker det ikke.«

Spørgeren finder det uacceptabelt, at myndighederne tilsyneladende totalt lukker øjnene for, at en bekendtgørelse – udstedt for at sikre kvaliteten af æg – stort set ikke efterleves.

I denne forbindelse kan det undre, at det i Danmark er tilladt at forhandle maskiner og vaskepulvere, hvis eneste anvendelse er en proces, der ikke er tilladt.

Dorte Bennedsen (S):

Når man ved, hvilken forholdsvis lav prioritet – for at sige det på en pæn manér – forbrugerbeskyttelse har haft, når det drejede sig om at vælge mellem modstridende hensyn på det landbrugspolitiske område, står det klart for enhver, at argumenterne har været overordentlig tungtvejende, da landbrugsministeriet besluttede sig for at udstede bekendtgørelsen om forbud mod vask af æg. Jeg synes nok, det på den baggrund er noget rystende, at kontrolmyndighederne åbent erklærer, at de godt ved, at bekendtgørelsen ikke overholdes, og at de i øvrigt ikke foretager sig noget i den forbindelse.

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

Til fru Dorte Bennedsen kan jeg sige, at jeg kan ikke benægte den udtalelse, der kommer fra statskontrollen, at der foregår vask af æg i et vist omfang. Jeg kan sige til fru Dorte Bennedsen, at vi kan garantere for, at denne vask af æg ikke foregår på æggepakkerierne. Det kan vi garantere for. Dér foregår det ikke.

Det er selvfølgelig altid uheldigt at have en bestemmelse, der ikke bliver overholdt. Vi kan selvfølgelig vælge at sige, at den skal for enhver pris overholdes. Så skal man indføre en meget omfattende kontrol. Kontrollen skulle i så fald foregå hos alle primærproducenterne.

Vi kunne også stille spørgsmålet: er denne bekendtgørelse om forbud mod vask af æg egentlig tidssvarende? Så vidt jeg husker, opstod den i 1960'erne, hvor vi indførte bekendtgørelsen her i Danmark, og den er stadig væk i EF's handelsnormer, så vi kan ikke selv ophæve denne bestemmelse. Det er stadig væk ikke tilladt at vaske æg. Men der er jo sket en udvikling i distributionen af æg, siden denne bekendtgørelse blev lavet. Kølekæderne er blevet udbygget, og det medfører, at forbrugerne i dag får betydelig højere kvalitet af æg, end de fik for 15 år siden. Derfor er det næste spørgsmål, om denne bekendtgørelse ikke er forældet og bør tages op til fornyet overvejelse.

[Landbrugsministeren]

Jeg tror, det vil være en god idé, hvis jeg på fru Dorte Bennedsens foranledning spørger Kommissionen, om den vil se nærmere på de handelsnormer, så vi kan få dem ajourført efter moderne tilsnit.

Dorte Bennedsen (S):

Ministeren er opmærksom på, at når man indførte forbuddet mod vask af æg, var det for at undgå en infektionsfare, som kunne optræde ved vask af æg, men jeg finder ikke, at ministerens svar er tilfredsstillende. Det er korrekt, at det foregår ude hos producenten – af den simple grund, at indsamlerne trækker fra i prisen, hvis æggene ikke er rene. Derfor vasker producenterne æggene.

Ministeren kunne jo overveje at lade sin kontrol i hvert fald stikprøvevis også tage kontrolprøver ude hos producenterne. Jeg mener ikke, man skal gøre det hos alle producenter, men bare det, at man indførte en stikprøvekontrol hos producenterne, ville hjælpe.

Derefter kunne ministeren også tage op til overvejelse og drøfte med sin kollega industriministeren, om det er rimeligt, at man her i landet tillader salg af maskiner, hvis eneste formål er at foretage denne vaskeproces, som det i øvrigt er ulovligt at foretage her i landet.

Landbrugsministeren (Niels Anker Koføed):

Man kan selvfølgelig godt overveje, om denne kontrol skal være mere effektiv, men jeg synes hellere, vi skal overveje, om den regel i og for sig er noget værd i dag. Da man i sin tid indførte dette forbud mod vask, var det for at undgå infektion i æggene. Det er jo sådan, som fru Dorte Bennedsen selvfølgelig ved, at når ægget kommer ud af hønen, er det rent, og det er velemballeret. Når det så kommer ud, bliver det mere eller mindre ødelagt. Det var for at undgå, at den hinde, som nu blev gennembrudt, skulle gennemtrænges af nogle bakterier, men burhønsproduktionen har nok medført, at vask af æg ikke er nødvendig, fordi burhønssystemet gør sit til, at æggene forbliver rene.

Til det sidste spørgsmål kan jeg sige, at de nævnte vaskemaskiner kan vi ikke indføre et forbud mod, for hvis jeg har nogle æg til eget brug, så er der ingen, der kan forbyde mig at købe en vaskemaskine til at vaske mi-

ne egne æg. Derfor kan man ikke forbyde salget af vaskemaskiner.

Dorte Bennedsen (S):

Det er selvfølgelig korrekt, at man ikke kunne forbyde ministeren at vaske sine egne æg til eget forbrug, men jeg vil gøre ministeren opmærksom på, at disse maskiner kræver en årlig produktion på et sted imellem 10.000 og 15.000 æg. Jeg er ikke helt sikker på, at ministeren spiser så mange æg privat, så jeg synes stadig, han skulle overveje det.

Landbrugsministeren (Niels Anker Koføed):

Dertil vil jeg svare, at hvis jeg nu havde lyst til at købe en maskine, så må jeg selv om, hvor mange æg jeg har.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Det som nr. 8 opførte spørgsmål (spørgsmål nr. S 1228), der er stillet af Hove Sørensen (SF) til landbrugsministeren, udgår til skriftlig besvarelse, da spørgeren ikke er til stede.

Spm. nr. S 1230

9) Til forsvarsministeren af:

Pelle Voigt (SF):

»Vil ministeren – på baggrund af folketingets udenrigspolitiske forhandlinger den 26. maj 1983 – på NATOs kommende forsvarsministermøder foreslå den NATO-beslutning omstødt, hvorefter der uden videre – uden et forhandlingsresultat i Genève – opstilles nye amerikanske mellemdistanceraketter i Vesteuropa efter udgangen af 1983?«

Formanden:

Spørgsmålet vil blive besvaret af socialministeren på forsvarsministerens vegne.

Forsvarsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Forsvarsministeren vil i NATO redegøre for forhandlingerne i folketinget den 26. maj 1983 og fremføre de synspunkter, der er indeholdt i den af folketinget vedtagne dagsorden.

Pelle Voigt (SF):

[Pelle Voigt]

Jeg vil gerne bede ministeren forklare, hvad meningen egentlig er med det overordentlig uklare svar, for mit spørgsmål er meget klart og kan besvares med et ja eller et nej.

Spørgsmålet drejer sig faktisk om at få fastslået, hvorvidt regeringen agter at arbejde aktivt inden for NATO for den dagsorden, som et flertal i folketinget her vedtog den 26. maj, eller om regeringen ikke agter at arbejde for gennemførelse af synspunkterne i denne dagsorden.

Det siger sig selv, at når folketinget vedtager en udenrigspolitisk dagsorden, er det ikke blot regeringens opgave at meddele, at folketinget har vedtaget sådan en dagsorden. Det har alle jo kunnet læse i aviserne, inklusive de øvrige deltagere i NATOs minister-rådsmøder. Det, jeg spørger om, er, om regeringen vil tage initiativer – konkret det initiativ, der er indeholdt i dagsordenens punkt 1 – om man vil stille forslag på NATOs ministerrådsmøde, som gør det muligt at forlænge forhandlingsperioden, hvori der ikke opstilles nye vestlige mellemdistancevåben, ud over den frist, man indtil nu har fastsat, nemlig udgangen af 1983.

Jeg synes, det må være rimeligt inden folketingets afslutningsdebat i morgen, at regeringen giver et klart svar på det spørgsmål, som i øvrigt også er stillet til udenrigsministeren.

Forsvarsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Jeg synes, det var lidt for kortfattet at svare ja eller nej. Derfor brugte jeg en lidt længere besvarelse, men jeg mener, svaret var ganske klart. Jeg skal gerne gentage, at forsvarsministeren vil i NATO redegøre for forhandlingerne i folketinget den 26. maj 1983 og fremføre de synspunkter, der er indeholdt i den af folketinget vedtagne dagsorden. Jeg mener, det svar er så klart, at det ikke behøver nogen som helst nærmere uddybning.

Pelle Voigt (SF):

Jeg er ked af at måtte erklære mig uenig med ministeren. Der bliver jo ikke svaret på spørgsmålet. Jeg er nu, da det gentager sig, lidt nervøs for, at det er med vilje, man ikke svarer.

Nu sagde ministeren, at spørgsmålet kunne besvares kortere, end ministeren gjorde det.

Jeg skal derfor bede om, at spørgsmålet bliver besvaret med et ja eller nej. Agter man at følge den dagsorden, som pålægger regeringen at føre en bestemt udenrigspolitik, op med handlinger og forslag i NATO, eller agter man udelukkende at orientere NATO om, at en sådan vedtagelse har fundet sted? Vil man fremsætte et sådant forslag, som der nævnes i mit spørgsmål, eller vil man ikke foretage sig noget og dermed modarbejde den instruks, som ligger i dagsordenen til regeringen?

Hvis Danmark ikke foretager sig noget i denne sag, er det indlysende, at så kan det, der er indeholdt i dagsordenen fra den 26. maj, ikke opfyldes, for så vil der ikke blive stillet forslag i NATO i den retning. Hvis regeringen ikke kan besvare dette, må det desværre tages som et udtryk for, at man ikke agter at fremsætte et sådant forslag.

Jeg kunne i øvrigt konkret spørge ministeren, om den i dag fraværende forsvarsminister måske netop nu på NATOs ministerrådsmøde – hvilket ville være naturligt – er i færd med at fremsætte et forslag, som ophæver tidsgrænsen for forhandlingsperioden.

Forsvarsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Jeg kan slet ikke forstå, hvordan der kan være tale om at drage den konklusion, at man ikke skulle foretage sig noget. Jeg har meget klart sagt, at forsvarsministeren i NATO vil fremføre de synspunkter, der er indeholdt i den dagsorden, folketinget har vedtaget. Det vil han naturligvis loyalt gøre.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Hahn: spm. nr. S 1128

Waldorff: spm. nr. S 1146

Knud Lind: spm. nr. S 1148, 1158 og 1200

Stavad: spm. nr. S 1168

Dræbye: spm. nr. S 1169

Hans Jørgen Holm: spm. nr. S 1175

Poulsgaard: spm. nr. S 1177 og 1183

[Formanden]

Alice Faber: spm. nr. S 1178 og 1179
 Barsøe-Carnfeldt: spm. nr. S 1184 og 1189
 Bernhard Baunsgaard: spm. nr. S 1185
 Camre: spm. nr. S 1187
 Birthe Hansen: spm. nr. S 1188
 Agerschou: spm. nr. S 1191
 Tove Niemann: spm. nr. S 1192-1195
 Aase Olesen: spm. nr. S 1196
 Pelle Voigt: spm. nr. S 1198
 Steffensen: spm. nr. S.1205
 Holger K. Nielsen: spm nr. S 1217

Spm. nr. S 1128

Til *ministeren for skatter og afgifter* (4/5 83) af:

Hahn (CD):

»Mener ministeren ikke, at staten nu burde give grønt lys for ansættelse af de resterende 64 toldere til visiterings- og bevogtningssopgaver?«

Begrundelse

Ministeren har oplyst, at ansættelse af 350 toldere og skattefolk vil betyde en merindtægt alene til staten på ca. 600 mill. kr. om året. Der var jo i sin tid bevilget ansættelse af 104 toldere, men kun 40 blev ansat.

Besvarelse (26/5 83):

Ministeren for skatter og afgifter (Isi Foi-ghel):

I mit svar til spørgeren af 9. november 1982 om samme emne omtalte jeg det ønskelige i, at toldvæsenets kontrol med indsmugling af højtbeskattede varer og narkotika skærpes mest muligt. Men jeg pegede også på, at regeringen så vidt muligt ønsker at undgå en forøgelse af antallet af offentligt ansatte, og at der derfor ikke for øjeblikket var mulighed for at ansætte yderligere 64 toldbetjente til grænsekontrollen. Disse synspunkter gør sig stadig gældende.

Der er ingen sammenhæng mellem overvejelserne om en styrkelse af grænsekontrollen og det foreliggende projekt til en effektivisering af skattevæsenets og toldvæsenets kontrolindsats og udbygning af samarbejdet mellem de 2 etater, der er skønnet at ville indbringe statskassen et årligt merprovenu på 600 mill. kr.

Spm. nr. S 1146

Til *arbejdsministeren* (6/5 83) af:

Waldorff (VS):

»Hvordan vil ministeren sikre, at embedsmænd i arbejdstilsynet ikke i fremtiden tilbageholder oplysninger og misinformerer såvel ministeren som arbejdsmarkedsudvalget og offentligheden, sådan som det er sket i Printca-sagen?«

Begrundelse

Baggrunden er, at svaret på spm. 50 (alm. del. bil. 104) fra arbejdsmarkedsudvalget viser, at der ingen basis har været for den positive beskrivelse af arbejdsmiljøforholdene, som er indeholdt i ministerens besvarelse i samlingen 1981-82 af spm. 81 (alm. del. bil. 110 fra arbejdsmarkedsudvalget).

Svaret på spm. 50 viser, at der ved forskellige målinger inden for en 2-årig periode er konstateret væsentlige overskridelser af de hygiejniske grænseværdier for forskellige stoffer.

Målinger, udført af arbejdstilsynet, kreds Nordjyllands Amt d. 28.4.80, viser overskridelser af grænseværdien for dichlormethan ved stripperprocessen (2,3 til 3,7 gange den daværende grænseværdi, hvilket svarer til 4,6 til 7,4 gange grænseværdien fra 1981) samt overskridelse af grænseværdien for MEK ved affedtning (1,9 gange grænseværdien).

Målingerne fra Jydsk Teknologisk Institut fra 11.9.80, som viste koncentrationer på ca. 25 pct. af grænseværdien, bør kasseres, da den anvendte prøveudtagning ikke har fulgt de internationalt anerkendte standarder.

De næste målinger er først foretaget i januar 1982 (hvilket i sig selv er højst kritisabelt), denne gang af BST Ålborg med hjælp af firmaet Miljøkemi. Disse målinger viser overskridelser ved plettering/strippermaskine og resultater betænkeligt tæt ved grænseværdien ved plettering.

En serie målinger udført af arbejdsmiljøinstituttet omkring 1. juli 1982 viser kraftige overskridelser af grænseværdierne ved stripping (koncentrationer af dichlormethan op til 4 gange grænseværdien).

Der konstateres også overskridelse i ét tilfælde ved fremkaldermaskine og i ét tilfælde ved håndstripping.

[Waldorff]

Rapporten fra arbejdsmiljøinstituttet omtaler i øvrigt en række andre arbejdsmiljøproblemer.

På trods af denne dokumentation af gentagne overskridelser indeholder arbejdstilsynets svar (spm. 81, 6. oktober 1982) kun denne omtale: »Luftforurening: Målinger udføres 2 gange pr. år i samarbejde med BST. En serie målinger udført i januar 1982 viser, at koncentrationen af opløsningsmiddelampe ligger under de hygiejniske grænseværdier.«

Dette er en klar misinformation og tilbageholdelse af væsentlige oplysninger.

Dette er et så meget mere alvorligt forhold, eftersom disse oplysninger er med til at sandsynliggøre, at de af arbejdsmedicinsk klinik, Ålborg, diagnosticerede hjerneskader hos ansatte på Printca hidrører fra mangler ved virksomhedens arbejdsmiljø.

Bevarelse (25/5 83):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

På baggrund af en udtalelse, som jeg har indhentet hos direktoratet for arbejdstilsynet, kan jeg oplyse følgende:

1) *ad påstanden om, at arbejdstilsynet har tilbageholdt oplysninger i Printca-sagen:*

Direktoratet har i sin udtalelse til brug ved besvarelsen af spørgsmål nr. 50 fra folketingets arbejdsmarkedsudvalg om arbejdsmiljøet på Printca, Aalborg, vedlagt en oversigt over 58 målinger, udført i perioden 11. september 1980 til 10. august 1982, samt 5 miljørapporter.

Med hensyn til den forudgående periode, herunder de nævnte målinger fra 28. april 1980, henviser direktoratet til sin udtalelse til brug ved besvarelsen af spørgsmål nr. 51 fra folketingets arbejdsmarkedsudvalg vedrørende ministerens bemærkninger til en rapport om arbejdsmiljøet på Printca, Aalborg.

I begge tilfælde blev direktoratets udtalelse og bilag lagt til grund ved besvarelsen af arbejdsmarkedsudvalgets spørgsmål.

Direktoratet har i øvrigt modtaget en målerapport, dateret 2. maj 1983, over målinger, foretaget ved strippermaskinen.

Samtlige 14 målinger viser værdier under den hygiejniske grænseværdi.

Rapporten vedlægges. (Ikke optrykt).

2) *Med hensyn til de omtalte målinger på Jydsk Teknologisk Institut fra 11. september 1980, som spørgeren finder skal kasseres,*

fordi prøveudtagningen ikke har fulgt internationalt anerkendte standarder, bemærkes følgende:

Direktoratet har drøftet dette spørgsmål telefonisk med Vagn Nielsen, Jydsk Teknologisk Institut, afdelingen for kemi- og levnedsmiddelteknik, den 11. maj 1983.

Vagn Nielsen har udtalt følgende:

»Da luftforureningen med dichlormethan på Printca var forholdsvis lav, har JTI tilpasset målingerne efter NIOSH standard S 329, således at der er opsamlet analysemateriale fra et større luftvolumen end foreskrevet. For 2 af 8 kulrørsmålinger er der endvidere fundet dichlormethan i kontrolzonen, hvilket også er anført i JTI's rapport over målingerne udført 11. september 1980, bilag 1 nedest.«

JTI har endvidere 11. maj 1983 udtalt, at man fortsat står ved de målte koncentrationer.

Konklusionen i Jydsk Teknologisk Instituts rapport er: »Der kan under ét ikke peges på nogen kemisk forurening af luften ud fra vores målinger, som kan belyse de problemer, der har været på arbejdspladsen.«

Arbejdstilsynet har accepteret den foretagne måling, der er tilpasset efter NIOSH standard S 329, da luftforureningen med dichlormethan på Printca var forholdsvis lav.

3) *ad spørgsmålet om, at arbejdstilsynet har misinformeret ministeren m. fl.:*

Direktoratet finder anledning til i denne forbindelse at præcisere betydningen af begrebet hygiejniske grænseværdier. En hygiejnisk grænseværdi angiver den koncentration, som det tidsvægtede gennemsnit, koncentrationen i løbet af en arbejdsdag ikke må overstige. Normalt vil arbejdstagerens eksposition variere i løbet af arbejdsdagen, og der kan herunder forekomme koncentrationer over den hygiejniske grænseværdi. Sådanne koncentrationsoverskridelser kan inden for visse grænser accepteres, hvis gennemsnittet i løbet af arbejdsdagen er under grænseværdien. Kortvarige koncentrationsoverskridelser er også konstateret på Printca, men det er ikke ensbetydende med, at grænseværdien er overskredet. I det hele taget tillægges *enkeltmålinger* mindre værdi ved vurderingen af arbejdsmiljøet end *gentagne målinger*, hvorved en uheldig udvikling kan afsløres.

Dette var tilfældet ved målingerne 1. juli 1982, hvorved der blev afsløret en fejl ved

[Arbejdsministeren]

strippermaskinen (koncentrationsoverskridelser op til 4 gange den hygiejniske grænseværdi).

Fejlen blev straks rettet, og efterfølgende målinger, allersenest 13. april 1983, har ikke vist overskridelse af grænseværdien.

Ved en vurdering af arbejdsmiljøet skal målingerne sættes i forhold til kendskab til arbejdsforholdene i øvrigt. Dette kendskab har tilsynskredsen i Aalborg, og direktoratet har derfor lagt vægt på kredsens vurdering i udtalelsen af sin opfattelse til brug for ministeriets besvarelse af spørgsmål 81 fra folketingets arbejdsmarkedsudvalg.

Direktoratet mener ikke på noget tidspunkt at have tilbageholdt oplysninger eller misinformeret ministeren, arbejdsmarkedsudvalget eller offentligheden.

Jeg kan henholde mig hertil.

Spm. nr. S 1148

Til *arbejdsministeren* (9/5 83) af:

Knud Lind (FP):

»Er det rimeligt og i overensstemmelse med intentionerne i jobskabelsesloven, at Vestsjællands arbejdsmarkedsnævn har anbefalet statsstøtte til genoprettelse af Korsør-Kielruten uden at undersøge, om støtten vil virke konkurrenceforvridende over for den eksisterende Gedser-Travemünderute med deraf følgende arbejdsløshed i Storstrøms amt?«

Begrundelse

Skibsruten Korsør-Kiel blev lukket af rederiet Stena Line, fordi ruten var urentabel. Tilladelsen fra arbejdsmarkedsnævnet i Vestsjælland vil være at kaste gode penge efter dårlige og samtidig virke stærkt konkurrenceforvridende over for den igangværende Gedser-Travemünderute.

Det er uheldigt, hvis jobskabelsesloven skal misbruges til at eksportere arbejdsløsheden fra det ene amt til det andet.

Arbejdsmarkedsnævnet i Vestsjælland burde have undersøgt forholdene i naboamtet eller brancheorganisationerne, inden man gav tilladelse; derfor bør sagen tages op på ny.

Besvarelse (20/5 83):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Efter § 15, stk. 2, i bekendtgørelsen om jobskabelse kan arbejdsmarkedsnævnet ikke godkende arbejder, der i væsentligt omfang reducerer efterspørgslen efter produkter og tjenesteydelser, der allerede produceres af eksisterende virksomheder.

I bekendtgørelsens § 16 er der foreskrevet en nærmere procedure for, hvorledes nævnet skal behandle det spørgsmål om konkurrenceforvridning, som er nævnt i § 15.

Proceduren i § 16, der i øvrigt også er fastlagt i loven, går nærmere ud på, at det er arbejdsmarkedsnævnet, der vurderer, om der er en risiko for en væsentlig konkurrenceforvridning i forhold til eksisterende virksomheder. Hvis nævnet finder, at der er en sådan risiko, skal nævnet indhente udtalelser fra berørte erhvervsorganisationer og eventuelt overlade sagen til landsarbejdsnævnet. Såvel arbejdsmarkedsnævnets som landsarbejdsnævnets afgørelser er endelige administrative afgørelser, som arbejdsministeriet ikke kan ændre. Kopi af bekendtgørelsens § 15 og § 16 vedlægges. (Ikke optrykt).

Denne procedure, der overlader et bredt skøn til nævnet, har været udførligt drøftet under folketingets behandling af lovforslaget. Jeg kan her henvise til arbejdsministerens svar på spørgsmål 6 (optrykt som bilag til besvarelsen af spm. nr. S 1175), hvoraf fremgår, at en eventuel efterfølgende indsigelse om konkurrenceforvridning ikke umiddelbart bør få konsekvenser for det arbejde, der er sat i gang i tillid til, at der er opnået en lovlig godkendelse. Men allerede efter 1 år vil nævnet få lejlighed til at vurdere, om den påståede konkurrenceforvridning bør have indflydelse på afgørelsen om en eventuel forlængelse.

Jeg forstår selv situationen således, at loven har gennemført en ordning, der viser stor tillid til arbejdsmarkedsnævnets vurdering. Denne tillid baserer sig på den særlige sammensætning af nævnene med repræsentation af arbejdsmarkedets parter og kommuner og amtskommuner.

Loven har dog accepteret, at et nævn kan skønne forkert, og at dets afgørelse derfor kan betyde en uønsket konkurrenceforvridning, indtil nævnet efter 1 år igen får lejlighed til at se på sagen.

[Arbejdsministeren]

Så vidt jeg kan bedømme, er det en rimelig ordning, hvis man på den anden side ønsker at undgå et meget ressourcekrævende og tungt klagesystem, der også kan virke forsinkende på ansøgninger, som der ikke er grund til at forhale.

Med hensyn til den konkrete sag er jeg derfor af den opfattelse, at man i første omgang bør lade tiden vise, om det skøn, som Vestsjællands arbejdsmarkedsnævn i fuld enighed har udøvet, har været rimeligt. Det vil efter min mening ikke være rigtigt, om man så kort tid efter ordningens start på grundlag af et eller få eksempler allerede overvejer indgreb, der begrænser arbejdsmarkedsnævnets kompetence. En decentralisering af kompetence vil altid indebære en mindre styringsmulighed fra de centrale forvaltninger, men denne pris opvejes efter min mening af de mange (nær)demokratiske fordele ved at lægge afgørelser ud til lokalområderne.

Jeg vil imidlertid følge udviklingen på jobskabelsesområdet nøje, og når vi har et noget bedre vurderingsgrundlag, vil jeg selvfølgelig være opmærksom på, om der er grund til at overveje eventuelle ændringer i de gældende regler.

Jeg kan i øvrigt henvise til min besvarelse af spørgsmål nr. S 1175 af 13. maj 1983 fra Hans Jørgen Holm (V).

Spm. nr. S 1158

Til *arbejdsministeren* (10/5 83) af:

Knud Lind (FP):

»Vil ministeren oplyse, om yngre læger, der nægter at tage arbejde på f.eks. et privat hospital, kan oppebære normal arbejdsløshedsunderstøttelse?«

Begrundelse

Foreningen af Yngre Læger truer foreningens medlemmer med eksklusion, hvis de tager arbejde på et privat hospital, og da foreningen er den eneste, der kan indgå overenskomster angående yngre lægers ansættelse her i landet, får den yngre læge reelt valget mellem at gå arbejdsløs eller blive ekskluderet af sin forening.

Besvarelse (18/5 83):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg er bekendt med, at spørgeren har stillet indenrigsministeren et spørgsmål, der også drejer sig om Foreningen af Yngre Lægers forhold til et eventuelt kommende privat hospital.

Jeg finder, at begge spørgsmål vedrører en hypotetisk situation, da der ikke på nuværende tidspunkt findes et privat hospital, og da der efter de for mig foreliggende oplysninger ikke er noget kompetent organ i Foreningen af Yngre Læger, der har truffet beslutning om at blokere stillinger på et eventuelt privat hospital.

Kun i det meget hypotetiske tilfælde, hvor det påtænkte private hospital måtte have anmodet arbejdsformidlingen om at få anvist en læge til hospitalet og lægen ikke har villet overtage arbejdet, kunne der eventuelt blive spørgsmål om overvejelser om medlemmets ret til dagpenge.

Spm. nr. S 1168

Til *arbejdsministeren* (11/5 83) af:

Stavad (S):

»Hvordan vil ministeren sikre, at der foretages modregning i genoptræningsydelsen, som udbetales til arbejdsgivere, der beskæftiger langtidsledige, for forfaldne skatte- og afgiftskrav?«

Begrundelse

Et kommunalt inkassokontor har henledt min opmærksomhed på, at staten taber betydelige beløb, fordi der ikke gøres brug af en konsekvent modregningsret i genoptræningsydelsen, bl.a. fordi arbejdsformidlingerne ikke er tilsluttet Det centrale Fordringsregister (CFR).

Besvarelse (26/5 83):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Efter gældende regler kan en statslig myndighed modregne i en skyldners krav mod en anden statslig myndighed, hvis de almindelige modregningsbetingelser er opfyldt.

En sådan modregning forudsætter naturligvis, at den myndighed, der ønsker at modregne, er bekendt med, at der er noget at modregne i. De lokale skattemyndigheder har allerede i dag ved henvendelse til ar-

[Arbejdsministeren]

bejdsformidlingen mulighed for at få oplyst, om der til en arbejdsgiver, som skattemyndigheden har et forfaldent krav på, udbetales genoptræningsydelse, som kan være genstand for modregning. Sådant modregning finder sted i praksis, men der findes ikke materiale, der kan belyse omfanget.

Efter de gældende regler for Det centrale Fordringsregister er der ikke umiddelbart mulighed for at tilslutte arbejdsformidlingen. Jeg mener ikke, at jeg kan tage stilling til det rejste spørgsmål på det foreliggende grundlag, men jeg er indstillet på at tage spørgsmålet op til overvejelse bl.a. med hensyn til en vurdering af behovet. I den forbindelse vil jeg sende ministeren for skatter og afgifter en kopi af dette svar og bede om hans bemærkninger.

Spm. nr. S 1169

Til *ministeren for offentlige arbejder* (11/5 83) af:

Dræbye (RV):

»Vil ministeren tage skridt til en ændring af stærkstrømsreglementet, således at grænsen for tilladt krydsning af højspændingsledninger og beboelse sættes under 400 kV?«

Begrundelse

Højspændingsledninger på 400 kV (og evt. derover) udgør sådanne bygværker, som det ikke er rimeligt at etablere umiddelbart over bebyggelse. Ledningernes afhæng af giver korona-støj, som kun ved særkonstruktioner muligvis lader sig bringe under grænserne angivet i miljøstyrelsens vejledning for ekstern støj fra virksomheder. Endelig kan ledningernes afsatte feltstyrker endnu ikke betragtes som fuldt sundhedsmæssigt forsvarlige. Planlovgivningen omfatter ikke bestemmelser, som kan forhindre krydsning af højspændingsledninger og beboelse.

Spørgsmålet stilles med baggrund i den aktuelle sag i Århus kommune, hvor beboerne i Hjortshøjparken – indtil nu forgæves – har forsøgt at forhindre, at en 400 kV ledning skal føres hen over bebyggelsen.

Besvarelse (25/5 83):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

En ændring af stærkstrømsreglementet må forudsætte, at de gældende bestemmelser er utilstrækkelige til at tilgodese sikkerhedsniveauet på det stærkstrøms tekniske område, hvorimod der ikke er hjemmel til at benytte stærkstrømsreglementet til løsning af miljø- og planlægningsmæssige problemer.

I henseende til el-sikkerheden er der i begrundelsen for spørgsmålet henvist til, at de feltstyrker, der afsættes fra højspændingsledninger på 400 kV (og eventuelt derover) endnu ikke betragtes som fuldt sundhedsmæssigt forsvarlige.

Spørgsmålet om sundhedsfarlige virkninger af elektriske felter har i de senere år været genstand for undersøgelser i mange lande, men ifølge en nyligt offentliggjort rapport fra Verdenssundhedsorganisationen har der ikke hidtil kunnet påvises skadevirkninger hidrørende fra feltstyrker på op til 20 kV/m.

For så vidt angår det ledningsanlæg ved Hjortshøjparken i Århus, som har givet anledning til spørgsmålet, har Danmarks tekniske Højskole beregnet feltstyrken til ikke at ville overstige 2,3 kV/m i en højde af 1,8 m over jorden, og ved denne beregning er der endda bortset fra bebyggelse og bevoksning, som erfaringsmæssigt har en afskærmende virkning på de elektriske felter.

Der er ikke planer om her i landet at etablere ledningsanlæg med højere spændinger end 400 kV, og spørgsmålet herom vil i en overskuelig årrække være helt uaktuelt.

På denne baggrund har jeg ikke fundet anledning til at overveje en ændring af stærkstrømsreglementet som anført i spørgsmålet.

Spm. nr. S 1175

Til *arbejdsministeren* (13/5 83) af:

Hans Jørgen Holm (V):

»Hvilken sikkerhed har ministeren for, at jobskabelsesprojekter, der indebærer en risiko for beskæftigelsen i allerede eksisterende virksomheder, sendes til høring i de berørte erhvervsorganisationer?«

Begrundelse

Ifølge dagspressen har arbejdsmarkedsnævnet i Vestsjællands amt godkendt et jobskabelsesprojekt vedrørende en færgerute fra

[Hans Jørgen Holm]

Korsør til Kiel. Ifølge oplysningerne har arbejdsmarkedsnævnet ikke gennemført en høringsprocedure, hvor de berørte erhvervsorganisationer inddrages.

Det fremgår af jobkabelseslovens § 8, at berørte erhvervsorganisationer skal høres, når der er en risiko for, at arbejdet i væsentligt omfang reducerer efterspørgslen efter produkter og tjenesteydelser, der allerede produceres af eksisterende virksomheder uden for nævnsområdet.

Ifølge loven er det imidlertid arbejdsmarkedsnævnet, der i første omgang skal vurdere, om en høringsprocedure er nødvendig. Men hvordan sikrer man sig, at høringsproceduren finder sted i situationer, hvor beskæftigelsen i en anden virksomhed rent faktisk trues?«

Besvarelse (20/5 83):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Som spørgeren anfører i sin begrundelse, er det arbejdsmarkedsnævnet selv, der i første omgang skal vurdere, om en høringsprocedure skal sættes i gang, fordi der er en risiko for, at arbejdet i væsentligt omfang vil virke konkurrenceforvridende.

Der er – således som loven er udformet – ingen formel sikkerhed for, at en høringsprocedure finder sted i situationer, hvor arbejdsmarkedsnævnet ikke mener, at beskæftigelsen i en anden virksomhed er truet.

Loven har lagt vægt på, at arbejdsmarkedsnævnet er sammensat af repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter og kommuner og amtskommuner. I denne sammensætning vil der normalt ligge en reel sikkerhed for, at en høringsprocedure sættes i gang i situationer, hvor en sådan er hensigtsmæssig eller nødvendig. Men loven har givet nævnet muligheden for at skønne i disse tilfælde, og der kan derfor – som det åbenbart er tilfældet i denne sag – forekomme situationer, hvor nævnets skøn ikke stemmer med f.eks. arbejdsministerens eller et andet nævns skøn. Det er dog ikke ensbetydende med, at nævnets skøn er forkert.

Problemet har været fremme under folketingets behandling af lovforslaget, jfr. vedlagte svar på spørgsmål 6, hvoraf fremgår, at efterfølgende indvendinger mod et arbejdsmarkedsnævns afgørelse ikke umiddelbart bør få konsekvenser for det arbejde, der er

sat i gang i tillid til, at der er opnået en lovlig godkendelse. Efter 1 år vil nævnet få lejlighed til at vurdere, om den påståede konkurrenceforvridning bør have indflydelse på afgørelsen om en eventuel forlængelse.

Jeg mener derfor, at som loven nu engang er udformet, kan jeg ikke gøre noget i den aktuelle sag. I betragtning af den korte tid ordningen har været i kraft, synes jeg også, det er for tidligt at tage initiativer til ændringer af loven, så længe der kun foreligger et eller få eksempler af denne slags. Men jeg vil selvfølgelig følge udviklingen og, hvis den giver anledning til det, da overveje initiativer til at sikre, at de oprindelige intentioner overholdes.

Jeg kan i øvrigt henvise til min besvarelse af spørgsmål nr. S 1148 af 9. maj 1983 fra Knud Lind (FP).

Bilag

Spørgsmål 6:

»Ad § 4, nr. 2 og 3.

Hvorledes skal reageres, hvis arbejdsplads er oprettet og produktion tilladt efter tilladelse fra det lokale arbejdsmarkedsnævnet og det efterfølgende meddeles af et arbejdsmarkedsnævnet i en anden del af landet, at den igangsatte produktion er konkurrenceforvridende?«

Svar:

Efter den procedure, der er foreskrevet i forslaget § 8, stk. 1, skal nævnet indhente udtalelser fra berørte erhvervsorganisationer, hvis der skønnes at være en risiko for konkurrenceforvridning. Man kan derfor gå ud fra, at et nævn ikke på egen hånd vil godkende et arbejde, der indebærer væsentlige og åbenbare muligheder for konkurrenceforvridning. Skulle et andet nævn efterfølgende rejse tvivl herom, bør dette ikke umiddelbart få konsekvenser for det arbejde, der er sat i gang i tillid til, at der er opnået en lovlig godkendelse. Har det pågældende arbejde fået jobkabelsesstøtte, vil der allerede efter 1 år blive lejlighed til at vurdere, om den påståede konkurrenceforvridning bør have indflydelse på afgørelsen om en evt. forlængelse.

Spm. nr. S 1177

Til indenrigsministeren (16/5 83) af:

Poulsgaard (FP):

»Vil ministeren oplyse, om hun virkelig ingen overvejelser har gjort sig med hensyn til en begrænsning af de rejselystne kommunalpolitikeres og embedsmænds rejseaktiviteter?«

Begrundelse

Ganske vist har jeg utallige gange før spurgt om noget lignende, og hver gang har jeg fået en sludder for en sladder, men det er da helt barokt i tider, hvor kommunerne skal skære ned og spare, at man ikke tager fat på den gevækst i den kommunale sektor, som de sædvanligvis unødvendige rejser er udtryk for.

Nærværende spørgsmål er affødt af oplysninger om, at den konservative rådmænd Søren Møller fra Odense samt to embedsmænd er rejst 15 dage til USA for at se på EDB. Man skulle mene, det måtte være rigeligt, at f.eks. eksperter fra Kommunernes Landsforening studerede EDB-området og derefter var rådgivere for alle landets kommuner, i stedet for at hver enkelt kommune skal oplære eksperter.

Besvarelse (20/5 83):**Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):**

Som spørgeren er inde på i begrundelsen for spørgsmålet, er det ikke første gang, at indenrigsministeren er blevet bedt om at tage stilling til spørgsmålet om kommunalpolitikeres rejseaktiviteter.

Jeg har senest den 13. oktober 1982 i min besvarelse af spørgerens spørgsmål af 8. oktober 1982 (nr. S 39) udtalt, at der ikke i den kommunale styrelseslovgivning er hjemmel for indenrigsministeriet til at fastsætte regler om studierejser til udlandet for kommunalbestyrelsesmedlemmer og kommunalt ansatte, og at det må forekomme bedst i overensstemmelse med amtsråds og kommunalbestyrelses tilblivelse gennem direkte valg, at de valgte medlemmer selv må bære ansvaret for tilrettelæggelsen af og kontrollen med økonomiske dispositioner på dette område.

Jeg kan tilføje, at bortset fra rejsegodtgørelsesreglerne findes der ingen nærmere regler om, i hvilket omfang kommunerne er berettiget til at gennemføre studierejser til udlandet for kommunalbestyrelsesmedlemmer

eller kommunens embedsmænd, eller hvilken fremgangsmåde der skal anvendes i forbindelse hermed. Det er indenrigsministeriets principielle opfattelse, at studierejser er berettigede, for så vidt de må påregnes at give et udbytte, der bidrager til en bedre løsning af kommunale opgaver i et sådant omfang, at det står i et rimeligt forhold til rejseomkostningerne. Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at foretage denne afvejning.

Endelig kan jeg oplyse, at indenrigsministeriet tidligere har givet udtryk for, at det er ønskeligt, at der efter hver studierejse udarbejdes en rejserapport.

Spm. nr. S 1178

Til indenrigsministeren (16/5 83) af:

Alice Faber (SF):

»Vil ministeren forbedre retstilstanden for forbrugere, der påføres skader af produkter, som f.eks. i p-pillesagen, så det bliver lettere at få rejst erstatningskrav ved nedsættelse af et hurtigtarbejdende udvalg, der skal komme med forslag til ændring?«

Begrundelse

P-pillesagen, hvor mange kvinder rejste erstatningskrav, efter at de havde fået blodpropper, har vist, hvor vanskeligt det er at føre en sag mod producenter, der gør sig skyldige i at påføre mennesker skader igennem deres produkter.

Den pågældende sag viser, at retstilstanden for forbrugere er kritisabel og uholdbar.

Ifølge en artikel i Politiken lørdag den 14. maj 1983 af advokat Jørgen Jacobsen er der i Sverige gennemført en forsikringsordning, som har betydet en forbedring af mulighederne for at få tilkendt erstatning for produktskader.

Spørgeren er enig med udtalelsen i ovennævnte artikel fra professor Børge Dahl om, »at det ikke kan anses for rimeligt, at de byrder, der er en følge af det moderne industrisamfunds teknologiske og videnskabelige begrænsninger, skal bæres af den enkelte forbruger, som udsættes for skader, som ingen kan gøre for, og som ingen efter de gældende regler kan gøres ansvarlig for.«

Spørgeren mener ikke, der er grund til at vente på et EF-direktiv om produktansvar, men finder det vigtigt, at vi i Danmark får

[Alice Faber]

skabt grundlag for et reformarbejde på området igennem et bredt sammensat, hurtigtarbejdende udvalg.

Besvarelse (24/5 83):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg er bekendt med, at spørgeren har stillet det samme spørgsmål til justitsministeren, og at ministeren i sit svar har redegjort for den arbejdsgruppe, der er nedsat med henblik på at drøfte og behandle såvel det fremsatte forslag til et EF-direktiv om produktansvar som den i 1976 vedtagne Europarådskonvention om produktansvar.

Jeg finder ikke, at der på lægemiddelområdet gør sig sådanne særlige forhold gældende, som vil kunne begrunde, at de gældende erstatningsregler og forsikringsordninger tages op til vurdering specielt med henblik på skader som følge af brug af lægemidler. Et eventuelt forslag til ændring af den gældende retstilstand må efter min opfattelse baseres på en generel drøftelse og stillingtagen til hele problematikken omkring produktansvar. Jeg kan derfor tilslutte mig justitsministerens opfattelse af, at der ikke ved siden af den arbejdsgruppe, der allerede behandler spørgsmålet i en bredere sammenhæng – og som derfor også har inddraget aspektet vedrørende lægemidler – er behov for at nedsætte et nyt udvalg med den opgave at udarbejde forslag til en ændring af den gældende retstilstand.

Spm. nr. S 1179

Til *justitsministeren* (16/5 83) af:

Alice Faber (SF):

»Vil ministeren forbedre retstilstanden for forbrugere, der påføres skader af produkter, som f. eks. i p-pillesagen, så det bliver lettere at få rejst erstatningskrav ved nedsættelse af et hurtigtarbejdende udvalg, der skal komme med forslag til ændring?«

Begrundelse

P-pillesagen, hvor mange kvinder rejste erstatningskrav, efter at de havde fået blodpropper, har vist, hvor vanskeligt det er at føre en sag mod producenter, der gør sig skyldige i at påføre mennesker skader igennem deres produkter.

Den pågældende sag viser, at retstilstanden for forbrugere er kritisk og uholdbar.

Ifølge en artikel i Politiken lørdag den 14. maj 1983 af advokat Jørgen Jacobsen er der i Sverige gennemført en forsikringsordning, som har betydet en forbedring af mulighederne for at få tilkendt erstatning for produktskader.

Spørgeren er enig med udtalelsen i ovennævnte artikel fra professor Børge Dahl om, »at det ikke kan anses for rimeligt, at de byrder, der er en følge af det moderne industrisamfunds teknologiske og videnskabelige begrænsninger, skal bæres af den enkelte forbruger, som udsættes for skader, som ingen kan gøre for, og som ingen efter de gældende regler kan gøres ansvarlig for.«

Spørgeren mener ikke, der er grund til at vente på et EF-direktiv om produktansvar, men finder det vigtigt, at vi i Danmark får skabt grundlag for et reformarbejde på området igennem et bredt sammensat, hurtigtarbejdende udvalg.

Besvarelse (25/5 83):

Justitsministeren (Ninn-Hansen)

I 1976 fremsatte Kommissionen et forslag til EF-direktiv om produktansvar. Efter forslaget er producenter ubetinget (objektivt) ansvarlige for de skader, som forvoldes af deres produkter, fordi disse er defekte. Direktivforslaget omfatter også lægemidler. Forhandlingerne om direktivforslaget foregår fortsat i EF.

I efteråret 1976 vedtoges i Europarådet en konvention om produktansvar. Efter konventionen er producenten ubetinget (objektivt) ansvarlig for en personskaade, der forvoldes af et defekt produkt. Der er fra dansk side ikke taget stilling til spørgsmålet om eventuel ratifikation af konventionen, idet man har fundet det rigtigst at afvente resultatet af arbejdet inden for EF.

En vedtagelse af direktivforslaget eller en gennemførelse af Europarådskonventionen vil medføre en bedre beskyttelse af forbrugerne, men vil også pålægge producenterne økonomiske byrder.

Med henblik på at drøfte og udarbejde kommentarer til såvel udkastet til Europarådskonventionen som udkastet til EF-direktiv nedsatte justitsministeren i august 1975 en arbejdsgruppe om produktansvar. Gruppen

[Justitsministeren]

har under det forberedende arbejde i Euro-parådet og EF virket som baggrundsgruppe for justitsministeriet, og gruppen har under det senere arbejde i EF bl. a. foretaget en systematisk gennemgang af direktivforslaget.

Udvalget består bl. a. af repræsentanter fra udenrigsministeriet, industriministeriet, landbrugsministeriet, Forbrugerrådet, Landbrugsrådet, Industrirådet, Butikshandelens Fællesråd, Provinshandelskammeret og Grosserer-Societetet (herunder Medicinalimportørforeningen) samt Assurandør-Societetet.

Efter justitsministeriets opfattelse er der ikke behov for at nedsætte et nyt udvalg, idet den arbejdsgruppe, der allerede er nedsat, er bredt sammensat og repræsenterer såvel forbruger- som producentinteresser, ligesom udvalget har den fornødne sagkundskab. Justitsministeriet finder endvidere ikke, at der bør iværksættes et lovforberedende arbejde, før arbejdet i EF er afsluttet.

Spm. nr. S 1183

Til *arbejdsministeren* (16/5 83) af:

Poulsgaard (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvilke erfaringer man forventer at høste af, at arbejdstilsynet formedelst en kvart mill. kr. har sendt 8 mand til Japan på sight-seeing tur i 15 dage angiveligt for at studere japansk arbejdsmiljø?«

Begrundelse

Det er helt givet, at Japan er et af de førende industrilande, og hvis det var, fordi man ville tage til Japan for at lære om arbejds effektivitet og arbejdsdisciplin, så ville det nok være ret så nyttigt, men det har man nu ikke ligefrem indtryk af har været formålet for de socialdemokratiske embedsmænd, der tog af sted.

Det har nok snarere været for at få en ferie betalt af skatteyderne, og det kan bestemt ikke være rimeligt. Disse mange rejser, som man trods den økonomiske situation bliver ved med at foretage, er helt uacceptable, medmindre samfundet kan høste nogle helt åbenlyse erfaringer og score nogle helt kontante gevinster derved.

Det virker påfaldende, at offentlige institutioner m.v. vælger så fjerntliggende rejsemål, og der er vist ingen, der kan forestille sig, at

arbejderne herhjemme ville indordne sig under japanske forhold, så hvorfor disse mange, lange og dyre rejser?

Besvarelse (26/5 83):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Ikke mindst i en tid, hvor der må ske store besparelser i den offentlige sektor, finder jeg det bydende nødvendigt, at effektiviteten er høj og vidensgrundlaget stort blandt de offentligt ansatte. Til opnåelse heraf er studier af andre landes erfaringer et vigtigt led. Dette gælder også på arbejdsmiljøområdet, idet indsatsen i dag i vid udstrækning må baseres på erfaringer fra udlandet.

Som spørgeren anfører i begrundelsen for spørgsmålet, er Japans industri kendt for sin effektivitet. Samtidig har Japan i dag en række af de arbejdsmiljøproblemer, som vi vil blive konfronteret med om få år i Danmark. Jeg finder det derfor rimeligt, at der har været foretaget den omtalte studierejse.

I anledning af det stillede spørgsmål har jeg bedt direktoratet for arbejdstilsynet om at resumere de indhøstede erfaringer fra rejsen, som blev gennemført i dagene 9.-25. september 1982. Direktoratet oplyser følgende:

»I arbejdsmiljøsammenhæng har den danske erfaringsudveksling traditionelt været mest udviklet i forhold til de nordiske lande, inden for det europæiske fællesskab samt i forhold til USA. I de senere år har en række andre lande, og i særlig grad Japan, haft en teknisk-økonomisk udvikling, der på flere områder har bragt Japan forud for de lande, vi normalt sammenligner os med. Der tænkes her især på udviklingen inden for den kemiske industri og inden for robotteknologien. Kendskabet til japanske produktions- og arbejdsmiljøforhold har været særdeles begrænset, hvorfor det i et par år har været et ønske hos arbejdstilsynets ledelse at opnå nærmere viden herom. Disse overvejelser blev forelagt arbejdsministeriet, som støttede ideen om at udvide kendskabet til netop denne ekspanderende industrination, og som derfor ønskede sig repræsenteret på studierejsen.

For det første ønskede man at besøge en række videnskabelige institutioner beskæftiget med arbejdsmiljøforskning for at opnå viden om disse institutioners metodevalg til analyse af de nye arbejdsmiljøproblemer

[Arbejdsministeren]

samt deres prioriteringsgrundlag og strategier til problemløsning. Japan har i de seneste år oprettet en række nye forskningsinstitutioner på miljøområdet, og Danmarks tekniske Højskole var behjælpelig med udvælgelsen af relevante besøgssteder.

Endvidere ønskede man at få et indtryk af, hvorledes Japan lader medicinske og økonomiske hensyn indgå i de overvejelser, der gør sig gældende forud for reguleringer m.v. på arbejdsmiljøområdet. I Danmark har netop de medicinske og økonomiske aspekter fået øget vægt i forbindelse med formuleringen af arbejdsmiljøindsatsen i de allerseneste år.

Endelig spillede det en rolle, at industrien og fagbevægelsen havde betonet, at anvendelse af robotteknologien var nødvendig, hvis dansk industri skulle overleve. Man måtte derfor i de nærmeste år forvente en stærk udvikling af robotteknologien i Danmark.

På denne baggrund blev den danske delegation til Japan sammensat af medarbejdere med faglig indsigt på det tekniske, det medicinske, det kemiske og det økonomiske område.

De institutioner og virksomheder, delegationen besøgte, kan inddeles i følgende grupper:

- Arbejdsmiljø- og arbejdsmarkedsinstitutioner (arbejdsministeriet, Arbejdsmiljøfondet, lokal arbejdstilsynskreds og Metalarbejderforbund).
- Avancerede industrivirksomheder (robotfabrik, automobilfabrik med robotanvendelse, kemisk fabrik og skibsværft).
- Forskningsinstitutioner på arbejdsmiljøområdet (Arbejdsmiljøinstitut, Arbejdssikkerhedsinstitut, Universitet for arbejdshygiejne og omgivelseshygiejne samt Kræftforskningsinstitut).

De erfaringer og det udbytte, den danske delegation har opnået ved studieturen til Japan, kan mest hensigtsmæssigt inddeles i et mere forskningsbetonet udbytte og det udbytte, der vil kunne give sig udslag i den fremtidige danske arbejdsmiljøindsats.

Arbejdstilsynets - og det vil især sige arbejdsmiljøinstitutets - udbytte på det forskningsmæssige område vedrører dels løsninger af en række praktiske arbejdsmiljøforskningsproblemer og dels en række almene forhold.

Arbejdsmiljøinstituttet har rådet over et ret moderne atomabsorptionsudstyr til analyse for giftige metaller såsom bly og cadmium i biologisk materiale, men havde en række analysetekniske problemer og kapacitetsproblemer. Udstyr af denne art fandtes på rejsetidspunktet ikke i Nordeuropa. På miljøuniversitetet i Kita Kyushu havde man gennemprøvet et såkaldt Zeeman-udstyr, dvs. et udstyr til automatisk baggrundskorrektion. Instituttets resultater blev gennemgået, og erfaringerne var så positive, at arbejdsmiljøinstituttet nu har anskaffet et tilsvarende udstyr, som ud over at være væsentlig hurtigere også har en væsentlig større analysesikkerhed og følsomhed. Samtidig har udstyret sat arbejdsmiljøinstituttet i stand til at udvikle en analysemetode for cobolt, som bl. a. findes i en række malinger, og som er mistænkt for at være kræftfremkaldende. Udstyr og metoder anvendes nu i ca. halvdelen af instituttets analyser.

På flere af de japanske institutter var udviklet avancerede forsøgsfaciliteter til eksponering af dyr for toksiske (dvs. giftige) gasser, dampe og partikler med henblik på afprøvning af disses toksiske effekt. Arbejdsmiljøinstituttet nyttiggør for øjeblikket disse erfaringer ved samarbejde med et dansk ingeniørfirma med henblik på at opbygge tilsvarende kamre på arbejdsmiljøinstituttet, tilpasset det danske behov. Det vil herved være muligt at opnå en betydelig besparelse fremfor anskaffelse af udenlandsk udstyr.

I listen over de danske hygiejniske grænseværdier er en del stoffer H-mærket, hvilket betyder, at stofferne kan optages gennem huden. H-mærkningen er ikke systematisk eller konsekvent, idet der ikke har ligget ensartede kriterier til grund for mærkningen. På det japanske arbejdsmiljøinstitut havde man udviklet to metoder til afprøvning af kemiske stoffers evne til at blive optaget gennem huden. På arbejdsmiljøinstituttet er man nu ved at starte et projekt, som skal etablere disse metoder i Danmark, og som skal give forslag til kriterier for H-mærkning på grænseværdilisten.

På den arbejdspsykologiske-ergonomiske afdeling på universitetet i Kita Kyushu arbejdede man med tilpasning af teknisk udstyr, således at optimalt samspil opnås mellem mennesker og maskiner. Disse forsøg skal bl. a. muliggøre opstilling af designkriterier

[Arbejdsministeren]

for elektronisk udstyr og andet maskinel. Opgaverne var arbejdspsykologisk særdeles relevante, og en udvikling af disse i Danmark vil kunne støtte den danske produktion af udstyr og være af betydning for vejledning vedrørende arbejdspladsindretning.

Det kan endelig nævnes, at det personlige kendskab, studieturen tilvejebragte i forhold til en række fremtrædende japanske arbejdsmiljøforskere og deres baggrund og tekniske muligheder, har resulteret i udveksling af tidsskrifter, årsberetninger og forskningsoversigter samt forskningsrapporter.

På det mere indsatsbetonede område erfarede den danske delegation, at man i Japan har overensstemmende synspunkter med de synspunkter, der fremgår af arbejdstilsynets rapport om kræft og kemiske stoffer og om grundlaget for bedømmelsen af kemiske stoffers kræftisiko. Man havde endvidere lejlighed til at se, hvorledes man i Japan håndterer problemerne vedrørende forurening med kemiske stoffer og materialer i arbejdsmiljøet. Erfaringerne herfra vil indgå i arbejdstilsynets arbejde med forebyggelse af skadevirkninger, der stammer fra kemiske stoffer og materialer.

Delegationen fik endvidere lejlighed til at se, hvorledes man i Japan søger at forebygge større ulykker ved særlig risikobetonet industrivirksomhed. Disse erfaringer er viderebragt til arbejdsministeriets udvalg om betydelige risici, hvis opgave det bl. a. er at kortlægge, hvor sådanne risici kan forekomme inden for dansk industri, og hvilke tiltag man i så fald skal tage for at forebygge større ulykker og katastrofer. Arbejdet i dette udvalg indgår som en del af forberedelsen til at implementere Rådsdirektiv af 24. juni 1982 om risikoen for større uheld i forbindelse med en række industrielle aktiviteter.

Besøg på en række avancerede japanske industrivirksomheder og i en japansk arbejdstilsynskreds gav mulighed for at vurdere arbejdsmiljøindsatsen både på det måletekniske område og med hensyn til teknisk-hygieniske løsninger på arbejdspladserne. Resultaterne herfra vil indgå i arbejdsmiljøinstituttets arbejde med arbejdspladsmålinger.

Sammenfattende er det direktoratet for arbejdstilsynets vurdering, at man såvel på det forskningsmæssige som på det forvaltningsmæssige område har været i stand til at indhøste betydelige erfaringer fra opholdet i

Japan. Hertil kommer, at man har fået et indgående kendskab til det snævre samarbejde, der i Japan foregår mellem de offentlige myndigheder, virksomhederne og de ansatte om i fællesskab at løse arbejdsmiljøproblemerne.«

Jeg kan henholde mig hertil.

Spm. nr. S 1184

Til *ministeren for offentlige arbejder* (16/5 83) af:

Barsøe-Carnfeldt (UP):

»Vil ministeren venligst detaljeret redegøre for den i ministerens svar af 5. maj 1983 på mit spørgsmål nr. S 1086 udfærdigede økonomiske opstilling over, hvad det koster at overføre en telefax-meddelelse i A 4 format i Danmark over kortere og længere afstande?«

Begrundelse

Ministerens kalkulationer synes ukorrekte.

Besvarelse (24/5 83):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Leje af en telefaxterminal (gruppe 2) ved P&T eller telefonselskaberne koster 2.500 kr. i oprettelsesafgift og 2.550 kr. pr. kvartal i abonnementsafgift.

Afskrives oprettelsesafgiften over 3 år og forrentes med 15 pct. p.a., bliver den månedlige udgift ved at have en telefaxterminal stående til rådighed 937 kr., hvilket svarer til ca. 43 kr. pr. arbejdsdag.

Denne faste omkostning skal fordeles på det antal A 4-sider, der i gennemsnit sendes pr. dag, eksempelvis

ved 10 stk. pr. dag = 4,30 kr. pr. stk.

ved 50 stk. pr. dag = 0,86 kr. pr. stk.

ved 100 stk. pr. dag = 0,43 kr. pr. stk.

Til overføring af telefaxmeddelelser fra afsender til modtager benyttes telefonnettet. En gruppe 2 terminal overfører en A 4-side på max. 3 minutter. – Telefontaksterne er i princippet graduert efter afstanden. Til brug ved en belysning af, hvad det koster at overføre en telefaxmeddelelse, kan som middeltal benyttes følgende afgiftsstørrelser:

Mellem 2 byer

over kortere afstande ... 20 øre pr. minut

Mellem 2 byer

[Ministeren for offentlige arbejder]

over længere afstande .. 70 øre pr. minut
Dette betyder følgelig, at der bliver tale om transmissionsafgifter på hhv. 60 øre og 2,10 kr.

Det totale billede kan på dette grundlag se således ud:

Antal daglige meddelelser

10 stk. 50 stk. 100 stk.

Kortere afstande 4,90 kr. 1,46 kr. 1,03 kr.

Længere afstande 6,40 kr. 2,96 kr. 2,53 kr.

I disse tal indgår ikke de faste udgifter til modtagerens terminal.

Spm. nr. S 1185

Til *justitsministeren* (16/5 83) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Finder ministeren, at det er betryggende, at der ikke findes faste retningslinjer for indgivelse af medicin til personer, der optræder i retten?«

Begrundelse

Ifølge Holbæk Amts Venstreblad den 23. april 1983, side 7, hævdede advokat S. Søltøft Madsen i landsretten som forsvarer for en anklaget fængselsbetjent, at anklagerens hovedvidne havde fået stimulerende midler, da hun afgav forklaring i kriminalretten i Holbæk i februar. Ifølge Søltøfts oplysninger i retten skulle vidnet, en 22-årig kvinde, være brudt sammen i retten, hvorefter hun skulle have fået et stimulerende middel under »afkølingen« uden for kriminalrettens lokale. Denne oplysning skulle ifølge avisen have fået landsrettens retsformand, landsdommer Tage Taul, til at pålægge rettens vagtmester at sørge for, at kvinden ikke også denne gang fik medicin.

Retsmødet i februar i kriminalretten i Holbæk blev holdt for lukkede døre, men så vidt Holbæk Amts Venstreblad havde erfaret, blev dommeren i sagen, Bent Schiønning, ikke oplyst om, at vidnet fik medicin uden for retslokalet i en pause i afhøringen.

Statsadvokaten for Sjælland, Erik Merlung, siger til avisen, at der ikke er faste retningslinjer for, hvor meget og hvilken slags medicin vidner må få lige før og under en afhøring. Ifølge statsadvokaten forekommer sådanne tilfælde ikke jævnligt, men det er retten, der må tage stilling til spørgsmålet om medicin til vidner fra sag til sag.

At retten skal tage stilling, må naturligt forudsætte, at dommeren er klar over medicinindtagningen, og det var som nævnt efter avisens oplysninger ikke tilfældet under kriminalrettens behandling af denne sag.

Af denne grund spørges, om ministeren finder forholdene betryggende.

Besvarelse (26/5 83):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Justitsministeriet kan oplyse, at der ikke findes generelle retningslinier om medicinindtagelse som nærmere omtalt i begrundelsen for spørgsmålet. Såfremt et vidne møder i retten i så påvirket tilstand enten på grund af spiritus- eller medicinindtagelse, at vidneforklaringen ikke med formål kan gennemføres, kan retten efter omstændighederne side stille forholdet med udeblivelse. Såfremt retten i et konkret tilfælde har anmodet om at blive gjort bekendt med et vidnes medicinindtagelse, må det naturligvis forudsættes, at sådan oplysning gives.

Det er justitsministeriets opfattelse, at sager af den karakter, der omtales, er så forskelligartede og i øvrigt så sjældent forekommende, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at gennemføre nærmere retningslinier for domstolens behandling heraf.

Spm. nr. S 1187

Til *udenrigsministeren* (16/5 83) af:

Camre (S):

»Hvilke muligheder har Danmark for at effektivisere hjælpeindsatsen til de tørkeramte områder i Etiopien?«

Begrundelse

Tørken i store områder af Etiopien har ramt store befolkningsgrupper katastrofalt. De væbnede konflikter i området har sammen med den manglende infrastruktur hindret en effektiv hjælpeindsats, og der er risiko for, at mange mennesker dør af sult.

Det er svært at acceptere, at den rige verden, som har rigelige ressourcer, i så ringe omfang påtager sig et ansvar for at imødegå den akutte nødsituation og gennemføre en varig forbedring af levevilkårene i området.

Der er behov for en forøgelse af nødhjælpsindsatsen på det materielle plan og for

[Camre]

politiske initiativer til bilæggelse af de væbnede konflikter og iværksættelse af mere omfattende bistandsprojekter.

Udenrigsministeren bedes redegøre for, hvilke muligheder Danmark har for at forøge den materielle og politiske bistand til imødegåelse af en omfattende katastrofe.

Besvarelse (24/5 83):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

1. Selv om Danmark ikke har en udsendt repræsentation i Addis Abeba, har man til stadighed bestræbt sig på at følge katastrofesituationen i Etiopien, ligesom man regelmæssigt har ydet bidrag gennem FN-organisationer og andre hjælpeorganisationer til fordel for nødhjælpsarbejdet i området.

Således har Danmark i finansårene 1981, 1982 og 1983 ydet i alt 38 mill. kr. til nødhjælpsarbejdet til fordel for de tørkeramte i Etiopien og de øvrige lande i Afrikas Horn. Beløbet fordeler sig med 15 mill. kr. til FNs flygtningehøjkommissær (UNHCR), 17 mill. kr. gennem Folkekirkens Nødhjælp til kirkelige bistandsprogrammer og 6 mill. kr. til Den Internationale Røde Kors Komité og Ligaen af Røde Kors Selskaber. Endvidere har Danmark gennem sine almindelige bidrag til de berørte FN-organisationer støttet disses arbejde i Etiopien.

2. I henhold til Lomékonventionen har EF i finansårene 1981, 1982 og 1983 ydet i alt 4 mill. ECU (ca. 33 mill. kr.) til Etiopien. Derudover har Etiopien i 1983 modtaget 5.000 tons korn og 94 tons smørolie under EFs fødevarerhjelpeprogram.

Danmarks andel af bistanden under Lomé II-konventionen udgør 2,5 pct. Det danske bidrag til EFs fødevarerhjelpeprogram, der finansieres over EFs almindelige budget, udgør ca. 1,9 pct.

3. Hvad angår Danmarks bilaterale bistandssamarbejde med Etiopien, har finansudvalget bevilget i alt 13,2 mill. kr. til to projekter, som vil medvirke til at forebygge hungersnød i landet. Det ene projekt, der gennemføres i perioden 1981-84, vedrører genbosættelse af ca. 30.000 flygtninge fra Oga-den: konflikten i 1977-79 til 7 »settlements«, hvor der ydes bistand til udvikling af bl.a. landbruger, drikkevandsforsyningen og sund-

hedstjenesten. Det andet projekt, der skal udføres i perioden 1983 til 1986, har til formål at genetablere fiskerierhvervet i en af Eritreas havnebyer og på Dahlac-øgruppen, hvor befolkningen for tiden er henvist til at opretholde livet gennem fødevareruddelinger.

Projekterne administreres gennem Folkekirkens Nødhjælp og Det Lutherske Verdensforbund.

Herudover vil finansudvalget i nær fremtid skulle tage stilling til et forslag om ydelse af et bidrag på 48,6 mill. kr. gennem FNs Sudan-Sahel kontor (UNSO) til et træbeplantningsprojekt i det centrale Etiopien, hvor afskovning og deraf følgende erosion har været særlig katastrofal.

4. Det overordnede ansvar for koordinationen af den internationale nødhjælpsindsats forstås af en nødhjælpskommission, der er oprettet under den etiopiske regering. De berørte FN-organisationer, herunder FNs børnefond (UNICEF), Verdensfødevarerprogrammet (WFP), Verdenssundhedsorganisation (WHO), FNs organisation for fødevarer og landbrug (FAO) og FNs kontor for koordinering af hjælp i anledning af katastrofer (UNDRO), koordinerer deres hjælpeindsats under forsæde af den stedlige UNDP-repræsentant i Addis Abeba. De øvrige hjælpeorganisationer, såsom Ligaen af Røde Kors Selskaber og kirkelige hjælpeorganisationer, er ligeledes inddraget i koordinationen.

5. Fra dansk side søger man gennem sin deltagelse i de internationale organisationers arbejde at påvirke medlemslandene til at forøge deres bistand til Etiopien, ligesom man til stadighed opmærksomt vil følge, at disse organisationers indsats bliver så effektiv som muligt.

For så vidt angår den danske bilaterale bistand til Etiopien påser Danida, bl.a. ved besøg af konsulenter, at projekterne gennemføres effektivt.

Med hensyn til mulighederne for at tage politiske initiativer til bilæggelse af de væbnede konflikter i Etiopien og Eritrea vil regeringen - i lighed med den tidligere regering - selvstændigt støtte alle realistiske initiativer med henblik på at opnå en retfærdig løsning ad fredelig vej.

For udenforstående lande er det imidlertid vanskeligt at bidrage til en forhandlingsløs-

[Udenrigsministeren]

ning. Den afrikanske enhedsorganisation, OAU, har ikke ønsket at rejse sagen, og intet afrikansk land har hidtil taget initiativ til at få konflikten i Etiopien behandlet i FN. Da konfliktens løsning forudsætter afrikanske landes medvirken, er der dermed sat grænser for, hvilket resultat andre lande kan opnå gennem initiativer i FN eller andre internationale fora.

Spm. nr. S 1188

Til *undervisningsministeren* (16/5 83) af:

Birthe Hansen (SF):

»Har ministeren planer om – af sparegrunde – at fjerne forældres mulighed for at blive »indlagt« sammen med deres syge barn på rigshospitalet?«

Begrundelse

I en artikel i Politiken den 10. maj 1983 giver to mødre, der begge har mistet et barn, udtryk for stor bekymring, hvis man af sparegrunde vil fjerne muligheden for, at forældre kan blive »indlagt« på tosengsstuer sammen med deres syge barn, fordi der i stedet skal ligge børn i alle senge, da der skal nedlægges sengeafdelinger andre steder.

At måtte se i øjnene, at man måske skal miste sit barn og ikke have mulighed for at være sammen med barnet i denne krisesituation, forekommer spørgeren umenneskeligt og uværdigt, ligesom det er helt urimeligt, hvis forældre ikke i tilstrækkeligt omfang kan modtage den krisebehandling, som hospitalet kan yde.

Spørgeren vil i øvrigt sætte et stort spørgsmål ved, om der vil kunne spares penge ved at fjerne muligheden for »forældreindlæggelse«. Ubearbejdede kriser kræver ofte senere behandling, og det kan blive dyrt for samfundet.

Af menneskelige og økonomiske grunde må spørgeren tage skarpt afstand, hvis ministeren vil fjerne forældres mulighed for at blive »indlagt« sammen med deres syge barn.

Besvarelse (24/5 83):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Af begrundelsen fremgår, at spørgeren har sin viden fra en artikel i Politiken den 10.

maj 1983, hvor to mødre, som begge har haft et sygt barn indlagt på rigshospitalet, interviewes. Jeg kan kun beklage, at der ikke, forinden artiklen blev skrevet, blev indhentet oplysning om de faktiske forhold.

Det er korrekt, at der skal ske besparelser på børneafdelingerne på rigshospitalet på grund af, at antallet af børn er blevet mindre. Der er således nu mulighed for at sammenlægge børneafdelinger, der tidligere har ligget fysisk adskilt, hvorved der kan opnås driftsbesparelser.

I forbindelse med forhandlinger på rigshospitalet om sammenlægningen blev spørgsmålet om forældres adgang til at overnatte hos deres syge børn drøftet. Allerede i marts måned nåede man imidlertid frem til en lokalemæssig løsning, der *ikke* medfører nogen ændring i forældrenes adgang til at overnatte hos deres syge børn. Det er et resultat, som jeg – ligesom spørgeren – kun kan hilse med tilfredshed.

Spm. nr. S 1189

Til *ministeren for offentlige arbejder* (17/5 83) af:

Barsøe-Carnfeldt (UP):

»Vil ministeren foranledige, at geodætiske kort visende markveje og stier bliver rettet, således at de bliver i overensstemmelse med de faktiske forhold, og finder ministeren, at det vil være muligt for samfundet at bevare de markveje og stier, som er tilbage, og som det er ønskværdigt at bevare?«

Begrundelse

Der er gennem de sidste 20 år blevet nedlagt et meget stort antal markveje og stier på trods af, at disse indgår som et vigtigt element for naturelskere, motionister og militærstrateger. Ikke desto mindre figurerer sådanne markveje og stier stadig på nævnte kortlægninger til stor forvirring for de parter, som forsøger at anvende de nævnte forbindelsesveje.

Besvarelse (26/5 83):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Selv om offentligheden i det åbne land ofte i praksis har muligheder for at færdes

[Ministeren for offentlige arbejder]

på markveje og -stier, er der dog sjældent tale om en egentlig retsbeskyttet ret til at færdes på disse arealer. Dette skyldes, at markveje og -stier enten er helt private (enkeltmandsveje) eller hviler på et privatretligt, servitutmæssigt grundlag (private fællesveje). De private grundejere kan derfor afspærre vejene og stierne, ligesom de lovligt kan beslutte at omlægge dem, nedlægge dem eller fjerne dem helt som færdselsarealer, hvis der er den fornødne enighed til stede. I mange tilfælde kan det være rimeligt at afspærre eller nedlægge markveje og -stier, f. eks. hvis de forløber tæt på beboelsesbygninger og derfor medfører miljøgener, eller hvis de hindrer rationel landbrugsdrift. Vejlovgivningen giver derfor også kommunerne en hjemmel til at bistå de private ved nedlæggelse af sådanne veje.

Der kan dog også være offentligretlige interesser forbundet med at bevare markveje og -stier. De kan for eksempel forbindes til en trafikikker rute for svage trafikanter, og de kan have rekreativ betydning.

Vejlovgivningen har i mere end hundrede år indeholdt bestemmelser, der opfordrer kommunerne til at tage stilling til, om veje og stier, der henligger til almindelig benyttelse, bør sikres for offentligheden gennem optagelse som offentlige veje eller stier. Sådanne regler findes i dag i lov om offentlige veje § 23, hvorefter en kommunalbestyrelse kan optage almene veje og private fællesveje som offentlige. Lovens kapitel 10 om offentlige stier indeholder tilsvarende regler for stierne.

Hvis markveje og -stier optages som offentlige, har almenheden ret til at færdes på dem, og de kan ikke afspærres eller nedlægges uden kommunens accept.

Såfremt optagelsen ikke sker i forståelse med de private grundejere, kan den kun ske, hvis den er begrundet i almene offentligretlige hensyn, f. eks. trafikale og trafikikkerhedsmæssige hensyn. Hertil kommer, at en beslutning om optagelse af en markvej eller -sti som offentlig kan medføre økonomiske forpligtelser for kommunen til istandsættelse og vedligeholdelse af vejen eller stien. Jeg finder det derfor rimeligt, at det er den enkelte kommunalbestyrelse, der tager stilling til, hvornår det er muligt og ønskværdigt at sikre offentlighedens ret til at færdes på markveje og -stier.

For så vidt angår forholdet til naturfredningsloven har fredningsstyrelsen oplyst, at naturfredningsloven alene giver adgang til private skove og udyrkede arealer, men ikke til dyrkede arealer. Her kan markveje og -stier derfor nedlægges og ændres uden fredningsmyndighedernes samtykke. Det tilstræbes dog i det regionale fredningsplanarbejde, som amtsrådene udfører, igennem fredninger og på anden måde – f. eks. gennem optagelse som offentlige – at opretholde stier, der kan tjene rekreative formål.

Spørgsmålet om ajourføring af geodætiske kort og disses beskrivelse af markveje og -stier henhører under forsvarsministeren. Denne har oplyst, at markveje og -stier optages på geodætisk instituts kortmateriale efter længde, kvalitet, karakter, anvendelse m.v. Forhold som ejendoms- og brugsret er uden betydning.

De nærmere detaljer fastsættes i specifikationerne for de enkelte korttyper. Mest detaljeret er instituttets topografiske grundkort i målestokforholdet 1:25.000. Oplysningerne i de såkaldt afledte kort – 1:50.000 og 1:100.000 – er mere sparsomme og generelle.

Markveje og -stier kan nedlægges, omlægges eller etableres umiddelbart efter, at et område er gennemgået som led i ajourføringen af kortene. En jævnlig ajourføring af kortene er derfor af betydning for kortenes anvendelighed, når man skal færdes på de mindre veje og stier.

Kortværk 1:25.000 (grundkort) ajourføres ca. hvert 10. år. Geodætisk institut har for nylig iværksat en undersøgelse af mulighederne for en hyppigere vedligeholdelse af dette kortværk. Resultatet af denne undersøgelse forventes at ville foreligge i løbet af ca. ½ år.

Kortværk 1:50.000 ajourføres på tilsvarende måde.

Kortværk 1:100.000 ajourføres hvert 5. år, men som nævnt er oplysningerne om markveje og -stier på disse kort meget begrænsede.

Spm. nr. S 1191

Til indenrigsministeren (17/5 83) af:

Agerschou (SF):

»Vil ministeren oplyse, hvor mange nye uddannelsespladser for sygeplejeelever der

[Agerschou]

p.t. er blevet oprettet i henhold til aftalen mellem Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg kommuner og Dansk Sygeplejeråd i foråret 1982, samt hvorvidt aftalen forventes at blive opfyldt?»

Begrundelse

I foråret 1982 indgik Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg kommuner en aftale med Dansk Sygeplejeråd om at forøge uddannelseskapa- citeten for sygeplejeelever med 350 pladser inden udgangen af 1983. Siden har Amtsrådsforeningens formand, Per Kaalund, udtalt, at flere amter ikke ser sig i stand til at overholde aftalen på grund af regeringens nedskæringer i bloktilskuddene.

Derfor ønskes oplyst, hvor mange nye ud- dannelsespladser der p.t. er oprettet, samt hvorvidt aftalen kan forventes at bliver op- fyldt.

Besvarelse (24/5 83):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Indenrigsministeriet indgik i marts 1982 en aftale med de kommunale organisationer samt Københavns og Frederiksberg kommu- ner m. fl. om en forøgelse af uddannelseska- paciteten for plejeuddannelserne, herunder for sygeplejersker, med i alt 250 nye pladser i amtskommunerne samt 76 nye pladser i sta- ten og Københavns kommune.

De pågældende nye uddannelsespladser skal oprettes inden udgangen af 1983.

Indenrigsministeriet har på trods af Amts- rådsforeningens ønske om en revision af af- talen med henblik på fastsættelse af en lavere forøgelse af uddannelseskapa- citeten på om- rådet fastholdt, at aftalen skal realiseres, idet den bl. a. udgør et væsentligt led i regerin- gens beskæftigelsespolitik.

Indenrigsministeriet har derfor senest i april 1983 anmodet Amtsrådsforeningen om for de enkelte amtskommuner at indhente oplysning om, i hvilket omfang aftalen er realiseret og uddannelsespladser er oprettet eller planlagt oprettet inden udgangen af 1983.

Amtsrådsforeningen har anmodet amts- kommunerne om at indsende de ønskede oplysninger til foreningen snarest belejligt og senest 1. juni 1983.

Indenrigsministeriet vil således først heref- ter kunne sende de ønskede oplysninger. Mi- nisteriet har i øvrigt anmodet Amtsrådsfore- ningen om at fremskynde opgørelsen af op- lysningerne.

Spm. nr. S 1192

Til *indenrigsministeren* (17/5 83) af:

Tove Niemann (FP):

»Mener ministeren, at det er i overens- stemmelse med regeringens udtalelser om at ville begrænse antallet af offentligt ansatte, når Amtsrådsforeningen har indgået en aftale om inden et halvt år at ansætte faste special- læger på sygehusene?»

Begrundelse

Regeringspartierne har, før de dannede regering, ved flere lejligheder udtalt, at de ville begrænse antallet af offentligt ansatte. Den tidligere indenrigsminister accepterede, at der på landets sygehuse som følge af en overenskomst indgået med Foreningen af Yngre Læger blev ansat flere tusinde yngre læger, ikke alle lige nødvendige.

Bestyrelsen i Den almindelige danske Læ- geforening har længe ønsket at få de fær- diguddannede første reservelæger ansat som faste speciallæger i sygehusvæsenet. Medde- lelsen om, at der er indgået en aftale med Amtsrådsforeningen om, at dette skal ske inden et halvt år, må vække betænkelighed.

I overensstemmelse med regeringens er- klærede politik om liberalisering må det væ- re mere logisk at give flere af disse færdigud- dannede specialister ret til at nedsætte sig som praktiserende speciallæger.

For god ordens skyld skal det tilføjes, at ordningen ikke kun tænkes gennemført i fjerne egne af landet – hvor der i øjeblikket enkelte steder mangler praktiserende special- læger – men at ordningen tænkes gennemført i hele landet.

Besvarelse (25/5 83):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Det kan oplyses, at det under indenrigsmi- nisteriet nedsatte centrale råd for lægers vi- dereuddannelse i april måned 1983 har afgi- vet en redegørelse til indenrigsministeriet, hvorefter der stilles forslag om indførelse af

[Indenrigsministeren]

nye typer af fastansatte speciallæger i sygehusvæsenet.

Indenrigsministeriet har endnu ikke taget endelig stilling til forslagene.

Forslagene tager primært sigte på at ændre en udtalt ubalance i sygehus- og sundhedsvæsenet mellem på den ene side de såkaldte lægelige uddannelsesstillinger (de yngre læger) og på den anden side de faste stillinger (sygehusvæsenets overlæger og praktiserende læger).

Set i forhold til sygehus- og sundhedsvæsenets behandlings- og uddannelsesbehov i årene fremover vil det efter det centrale råds opfattelse herefter være nødvendigt at nedsætte antallet af uddannelsesstillinger og forøge antallet af faste lægestillinger.

Det centrale råd har her foreslået, at dette over en årrække kan ske ved en omlægning af uddannelsesstillinger til faste stillinger i sygehusvæsenet. Rådet er enig i, at dette skal ske gennem en konvertering af allerede oprettede uddannelsesstillinger til stillinger som fastansatte speciallæger ved sygehusene, og at det samlede antal stillinger ved sygehusvæsenet herigennem kan forventes reduceret, bl. a. fordi lægegruppen under ét vil få et højere kvalifikationsniveau.

Da oprettelse af en ny gruppe af fastansatte speciallæger ved sygehusvæsenet vil kræve, at de sædvanlige overenskomstparter indgår ny overenskomst på området, har Amtsrådsforeningen ganske naturligt været i kontakt med lægeforeningen om sagen.

Som det fremgår af foranstående, vil der ikke gennem indførelse af en ny type af fastansatte speciallæger ved sygehusvæsenet efter det foreliggende forslag ske en forøgelse af antallet af læger ved sygehusvæsenet, snarere tværtimod.

I øvrigt vil indførelsen af en ny type af fastansatte speciallæger skulle afvente indenrigsministeriets udspil i sagen.

Spm. nr. S 1193

Til *undervisningsministeren* (17/5 83) af:

Tove Niemann (FP):

»Påtænker ministeren at afhænde rigshospitalet til kommunal drift?«

Begrundelse

Rigshospitalet sammen med fysiurgisk hospital i Hornbæk vil snart være de eneste hospitaler under undervisningsministeriet. Ortopædisk hospital overgår snart til Københavns kommune, og kysthospitalet på Refsnæs skal lukkes.

Andre universitetshospitaler her i landet drives på fortrinlig måde af de lokale forvaltninger. Rigshospitalet med sin centrale beliggenhed midt i Københavns kommune, som mangler en tidssvarende afløsning for det ældre kommunehospital, kunne med fordel overtages af Københavns kommune. I forvejen er Københavns hospitalsvæsen indstillet på universitetslignende forhold, idet der allerede på byens andre hospitaler er ansat professorer, og afdelingerne virker i mange henseender under betingelser, der meget ligner forholdene på rigshospitalet.

I overensstemmelse med regeringens erklærede mål om at gøre administrationen mere enkel må dette ene hospitals forbliven under undervisningsministeriet være et oplagt emne for rationaliseringsbestrebelse, specielt da man for øjeblikket overvejer den samlede hospitalsplanlægning i hovedstaden. I sagens anledning skal tilføjes, at rigshospitalet i øjeblikket står med ca. 600 tomme senge, og at rigshospitalets administration har indgået aftale med Københavns kommune om at være lokalt sygehus for 80.000 indbyggere.

Besvarelse (26/5 83):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Af begrundelsen for spørgsmålet fremgår det, at spørgeren forventer, at der kan opnås en mere rationel drift ved at overdrage rigshospitalet til Københavns kommune.

Jeg kan hertil oplyse, at netop spørgsmålet om en hensigtsmæssig indplacering af det statslige sygehusvæsen i såvel hovedstadsområdet som hele landets sygehusvæsen blev indgående undersøgt i slutningen af 1970'erne, efter at sygehusvæsenet i øvrigt var blevet henlagt til amtskommunerne ved kommunalreformen.

Undersøgelserne førte bl. a. til en beslutning om at sammenlægge ortopædisk hospital, Finseninstitutet og fysiurgisk hospital i Hornbæk med rigshospitalet. Ortopædisk hospital er nu helt integreret med rigshospitalet og bygningerne netop afstået til Køben-

[Undervisningsministeren]

havns kommune. De to andre hospitaler har siden 1. januar 1981 i styrelsmæssig henseende været integreret med rigshospitalet, jfr. bemærkningerne til forslag til lov om rigshospitalets styrelse. Derimod blev spørgsmålet om en samlet løsning af de fysiske rammer for hospitalerne henvist til nærmere undersøgelse for at nedbringe udgifterne til ombygning og nybyggeri. Disse undersøgelser førte til generalplanredegørelsen fra rigshospitalets bestyrelse i 1982. Denne redegørelses bygningsmæssige forslag er vi netop nu i gang med at revurdere i undervisningsministeriet for at nedbringe udgifterne yderligere. Jeg regner med at kunne orientere folketinget nærmere herom til efteråret.

Som et led i indplaceringen af det statslige sygehusvæsen blev det tillige besluttet, at der skulle indføres en betalingsordning for benyttelsen af rigshospitalet, og at rigshospitalet skulle være lokalt hospital for en region på 80.000 indbyggere i København. For at sikre, at rigshospitalet kunne fungere som en effektiv del af det samlede hospitalsvæsen, blev endvidere såvel planlæggende myndigheder som brugere af hospitalet, herunder sygehuskommunerne i hovedstadsområdet, repræsenteret i den nyoprettede bestyrelse for hospitalet.

Det indgik også i overvejelserne i slutningen af 1970'erne, at det statslige engagement i kysthospitalet på Refsnæs skulle ophøre.

Som det fremgår af ovenstående, er de mange ændringer inden for det statslige hospitalsvæsen resultatet af den rationaliseringsproces, der blev igangsat i slutningen af 1970'erne, og som endnu ikke er afsluttet. Det har således vist sig at være muligt at gennemføre ganske omfattende tilpasninger i sygehusvæsenet i statslig regie. Da folketinget endvidere ved vedtagelsen af lov om rigshospitalets styrelse i 1980 bekræftede, at hospitalet fortsat skal være en statsinstitution, finder jeg, at tiden ikke er inde til at overveje at afhænde rigshospitalet til kommunal drift. Det igangsatte rationaliseringsarbejde må afsluttes, og der må indhøstes erfaringer med hospitalets drift under de nye fysiske rammer og den nye styrelsesform, før vi kan få et rimeligt grundlag for på ny at diskutere rigshospitalets indplacering i sygehusvæsenet.

Spm. nr. S 1194

Til *indenrigsministeren* (17/5 83) af:

Tove Niemann (FP):

»Påtænker ministeren at indføre en patientafgift ved konsultationer hos de alment praktiserende læger og speciallæger?«

Begrundelse

Regeringen bekendtgjorde ved sin tiltræden, at den ville indføre besparelser i den offentlige administration. Som led heri har regeringen bl. a. meddelt at den vil nedsætte bloktilskuddene til amter og kommuner. Samtidig har regeringen ladet forstå, at indlæggelse på de offentlige sygehuse stadig skal være gratis for patienterne.

Der er nu fremkommet meddelelse om, at regeringen overvejer at indføre en patientafgift ved konsultation hos både de alment praktiserende læger og speciallægerne, evt. kun hos speciallægerne.

En sådan afgift til få den helt barokke virkning, at det vil blive langt billigere for patienterne at blive indlagt og behandlet på hospital end at søge de praktiserende læger.

Et enkelt eksempel: prisen for indlæggelse på et sygehus er i dag ofte omkring 3.000 kr. pr. dag. En mavesårsbehandling ved indlæggelse på hospital i fire uger koster altså det offentlige omkring 80.000 kr., medens tabletbehandling i hjemmet i 4 uger koster 500 kr. Hvis regeringens udtalelser om privatisering skal give sig sådanne udslag, vil mange nok undre sig.

Besvarelse (24/5 83):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

I begrundelsen for spørgsmålet er der henvist til, at regeringen ved sin tiltræden bekendtgjorde, at den ville gennemføre besparelser i den offentlige administration.

Det er ganske rigtigt. Statens underskud måtte nedbringes, og det skulle ikke ske ved forøgelse af skattetrykket, men ved offentlige besparelser gennem effektivisering, omlægning, regelsanering m.v.

Regeringen tilkendegav samtidig, at en del af besparelserne nødvendigvis måtte opnås ved en sænkning af det offentliges serviceniveau og forøget brugerbetaling inden for forskellige områder.

Et led i regeringens genopretningspolitik er således overvejelser af gratisprincippet.

[Indenrigsministeren]

Det er ganske enkelt uundgåeligt, når man – om end med tilpasninger – fortsat ønsker et højt serviceniveau i samfundet.

Regeringen har imidlertid endnu ikke taget stilling til, på hvilke områder og hvordan man vil bryde med gratisprincippet. Det kræver naturligvis meget nøje overvejelser og undersøgelser af konsekvenserne, ikke mindst for at sikre en social balance.

Regeringen overvejer altså stadig disse spørgsmål, og jeg kan derfor ikke redegøre for, hvilke forslag regeringen sluttelig vil gå ind for.

Spm. nr. S 1195

Til indenrigsministeren (17/5 83) af:

Tove Niemann (FP):

»Vil ministeren drage omsorg for, at alle gravide kvinder, der ønsker det, kan få foretaget fostervandsundersøgelser?«

Begrundelse

De seneste års videnskabelige fremskridt med kromosomundersøgelser har i kombination med fostervandsundersøgelser betydet, at der nu er skabt muligheder for at formindske antallet af børn med medfødte sygdomme.

Principielt må det være op til den vordende moder selv at bestemme, om hun ønsker en sådan fostervandsundersøgelse. På den anden side må det være rimeligt, at det offentlige sundhedsvæsen sørger for, at der er tilstrækkelige ressourcer til, at alle gravide kvinder, der ønsker det, kan få foretaget fostervandsundersøgelser.

Besvarelse (25/5 83):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Efter den nuværende ordning gives der tilbud om fostervandsundersøgelse til gravide kvinder over 35 år, eller hvis barnets far er fyldt 50 år, samt til andre gravide kvinder i særlige risikogrupper.

Der er ingen planer om at udvide gruppen af gravide kvinder, der skal have tilbud om fostervandsundersøgelse.

Spørgsmålet om eventuelt at åbne adgang for alle gravide kvinder til at få foretaget fostervandsundersøgelse er ikke blot et økonomisk spørgsmål, men også et spørgsmål,

hvori indgår etiske overvejelser. Det er således et væsentlig principielt spørgsmål, om det vil være rimeligt at give et sådant tilbud til kvinder, der kun har meget ringe risiko for at føde et barn med de medfødte sygdomme, der kan diagnosticeres ved en fostervandsundersøgelse.

Spm. nr. S 1196

Til industriministeren (18/5 83) af:

Aase Olesen (RV):

»Hvad kan ministeren oplyse om årsagen til, at rapport om betalingskort, betænkning nr. 965, ikke blev udarbejdet af handelshøjskolen i København som først planlagt?«

Begrundelse

Da det i foråret 1982 blev bestemt, at der skulle udarbejdes en rapport om betalingskort, blev der rettet henvendelse til handelshøjskolen i København for at bede den om at påtage sig opgaven. Handelshøjskolen sagde ja tak.

I et oplæg til det tværministerielle udvalg »Arbejdsgruppen vedrørende Dankortet« eller »Mølgardudvalget« skriver handelshøjskolen bl. a., at de ville lave en bred undersøgelse af alternative systemer til løsning af betalingsformidling, og at undersøgelsen ikke blot skulle omfatte eksisterende rammer, behov og muligheder, men også sammenhænge til andre informationssystemer samt belyse rimeligt kendte/dokumenterede udviklingstendenser.

Senere blev handelshøjskolen (ret pludseligt) frataget opgaven, og i stedet lavede andre en rapport, der ser isoleret på Dankortet, og som indeholder 6 indbyrdes uafhængige kapitler. Dankortrapporten gav ikke den sammenhængende vurdering, som handelshøjskolen havde lagt op til.

Besvarelse (25/5 83):

Industriministeren (Stetter):

I foråret 1982 førte industriministeriet forhandlinger med rektor for handelshøjskolen i København om et samarbejde mellem handelshøjskolen og industriministeriet om en udredning af problemerne omkring elektronisk teknologisk anvendelse i betalingsformidlingen, herunder Dankortet. Forhandlingerne

[Industriministeren]

fik en lovende start, og der var udsigt til, at der kunne opnås enighed om udformningen af temaerne for undersøgelsen.

Bevillingen til en undersøgelse af den pågældende karakter skulle i givet fald søges i Teknologirådet, der disponerer over en beløbsramme til sådanne undersøgelser. Handelshøjskolen udarbejdede et oplæg til undersøgelsen og oplyste, at udgifterne herved ville beløbe sig til 1,7 mill. kr.

Da Teknologirådet allerede havde disponeret så langt inden for den til rådighed stående beløbsramme, så rådet sig ikke i stand til at imødekomme en ansøgning af denne størrelsesorden.

Ministeriet havde ikke muligheder for supplerende bevillinger fra andre kilder, og under disse omstændigheder anmodede ministeriet handelshøjskolen om en forhandling med henblik på at søge rammerne for undersøgelserne og udgifterne herved nedbragt.

Handelshøjskolen meddelte imidlertid industriministeriet, at man ikke så sig i stand til at påtage sig opgaven for et mindre beløb.

På tidspunktet for drøftelserne mellem handelshøjskolen i København og ministeriet var der ikke indgået nogen aftale med handelshøjskolen, og drøftelserne blev ført under forudsætning af, at Teknologirådet kunne bevilge det beløb, som var nødvendigt til en sådan undersøgelse.

Da ministeriet ikke så sig i stand til at afholde det af handelshøjskolen ønskede beløb, fandt ministeriet det nødvendigt at kontakte andre forskere og indgik aftale med medarbejdere ved handelshøjskolen i Aarhus og ved Aalborg universitetscenter, der påtog sig opgaven i samarbejde med bl. a. Danmarks Nationalbank, som påtog sig sin del af opgaven uden vederlæggelse.

Undersøgelsen blev organiseret sådan som beskrevet i indledningen til den endelige rapport, betænkning nr. 965, og Teknologirådet bevilgede 0,4 mill. kr. til undersøgelsen.

Spm. nr. S 1198

Til *boligministeren* (18/5 83) af:

Pelle Voigt (SF):

»Vil ministeren omgående tage skridt til at stoppe det hul i loven om andelsboliger, som gør det muligt uden videre at opløse en an-

delsboligforening og sælge de enkelte boliger som ejerboliger?«

Begrundelse

Som svar på et spørgsmål stillet af SF gennem boligudvalget i forbindelse med behandlingen af L nr. 192 (spørgsmål 3) er det blevet afsløret, at en andelsboligforening uden videre kan opløses og boligerne sælges som ejerboliger.

Det betyder, at staten, der nu i stigende grad skærer ned på kvoten for almenyttigt byggeri til fordel for kvoten for støttede private andelsboliger, i virkeligheden med skatteydernes penge bidrager til, at man kan skaffe sig en ejerbolig og evt. endda videre-sælge den med statsstøtte. Det er helt uanstændigt og må formodes at være utilsigtet, da loven blev lavet.

Derfor må det betragtes som helt uomgængeligt, at dette hul i loven omgående stoppes.

Besvarelse (24/5 83):

Boligministeren (Bollmann):

Som jeg oplyste i mit svar på spørgsmål 3 i forbindelse med behandlingen af lov om ændring af lov om andelsboligforeninger og andre boligfællesskaber (L 192), er der ikke noget til hinder for, at en andelsboligforening opløses og de enkelte boliger derefter sælges som ejerlejligheder.

Dette problem har ikke – hverken generelt eller ud fra en konkret sag – været rejst før over for mig eller over for ministeriet. Jeg vil derfor tage op til overvejelse, om de gældende regler skal eller bør ændres, således at andelsboliger, hvortil staten yder enten rentebidrag eller -sikring, ikke kan afhændes som ejerboliger.

Spm. nr. S 1200

Til *justitsministeren* (18/5 83) af:

Knud Lind (FP):

»Vil ministeren oplyse, om nogle af de stjålne penge fra Ingmar Wagner stammer fra de løsepenge, som Vesttyskland årligt betaler Østtyskland i forbindelse med menne-skehandel, og om tidligere justitsminister Ole Espersen er underrettet om Ingmar Wagner-sagen af PET, samt om PET har kontrolleret løbenumrene på de fundne D-mark?«

[Knud Lind]

Begrundelse

Under et samråd med daværende justitsminister Ole Espersen i april 1982 stillede spørgeren følgende spørgsmål: »Kan ministeren oplyse, om de anførte penge hos Ingmar Wagner stammer fra et østeuropæisk land, og at de skulle bruges til infiltration og finansiering af vesteuropæiske fredsbevægelser i Danmark, således som det er oplyst af den tidligere major i det sovjetiske efterretningsvæsen Stanislav Levstjenko?«

Daværende justitsminister Ole Espersen svarede benægtende på mit spørgsmål.

Det er derfor yderst vigtigt at få at vide, om de stjålne DM-sedler har samme numre som de løsepenge, der blev udbetalt fra Vest-tyskland til DDR.

Pengene blev bl. a. fundet i en boks på Københavns Hovedbanegaard.

Besvarelse (26/5 83):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

I det materiale, som dansk politi har indhentet vedrørende den nævnte sag, findes intet grundlag for de oplysninger om det pågældende pengebeløbs oprindelse, som er nævnt i spørgsmålet.

Justitsministeriet blev bl. a. med henblik på besvarelse af spørgsmål fra folketinget af politiet holdt orienteret om sagens forløb.

Der har som et led i den politimæssige efterforskning i sagen været foretaget kontrol af pengesedlernes løbenumre.

Spm. nr. S 1205

Til *kirkeministeren* (19/5 83) af:

Steffensen (KrF):

»Vil ministeren tage initiativ til at ændre loven om kirkers bestyrelse med henblik på en ændring af menighedsrådenes funktioner og kirkernes økonomi?«

Begrundelse

I folketingssamlingen 1980-81 fremsatte kristeligt folkeparti et forslag til lov om ændring af lov om kirkers bestyrelse.

Sigtet med forslaget var, at alene menighedsråd og provstiudvalg skulle fastlægge den kirkelige ligning, således at den nuværende obligatoriske forhandling med kommunalbestyrelsen om størrelsen af de påtænkte

ligningsbeløb og kommunalbestyrelsens ret til at gøre indsigelse mod størrelsen af det samlede ligningsbeløb bortfaldt. Den 4. juni 1981 afgav et enigt kirkeudvalg en beretning over forslaget. Heri gav udvalget udtryk for, at det ville afvente resultatet af det af kirkeministeren under kirkeministeriet nedsatte økonomiudvalg og ønskede, at udvalgets arbejde blev intensiveret, således at betænkningen fra udvalget kunne danne grundlag for et hurtigt lovgivningsinitiativ fra kirkeministerens side.

Udvalget afgav betænkning nr. 952 om folkekirkens økonomi i 1982. Jeg håber derfor, at ministeren snart kan komme med et udspil.

Besvarelse (27/5 83):

Kirkeministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Spørgsmålet begrundes med en henvisning til det af kristeligt folkeparti tidligere fremsatte forslag om bortfald af kommunalbestyrelsens ret til at gøre indsigelse imod størrelsen af det samlede ligningsbeløb til kirkekasserne i kommunen (den såkaldte 20 pct.-regel). Dette spørgsmål er behandlet i den betænkning, der i 1982 blev afgivet af kirkeministeriets udvalg vedrørende folkekirkens økonomi. Udvalget konkluderer, at selv om der hos nogle af udvalgets medlemmer gives udtryk for en afstandtagen fra kommunernes indsigelsesret over for de kirkelige budgetter, er der i udvalget enighed om ikke at foreslå den nuværende retstilstand ændret.

Derimod foreslår udvalget på andre områder ændringer af de gældende regler om kommunernes funktion med hensyn til de kirkelige ligningsmidler. Det foreslås således at ændre reglerne om anvendelse af »overskydende ligningsmidler«, altså ekstra højt skatteprovenu, ligesom udvalget anbefaler ændring af reglerne om udbetaling af kirkeligt ligningsprovenu, således at det anvises af skattemyndighederne direkte til stiftskassererne i stedet for som nu til kommunalbestyrelserne.

Disse og andre forslag fra udvalget har været medvirkende til, at jeg i det kommende folketingsår planlægger at fremsætte forslag til en ny lov om folkekirkens økonomi. I forbindelse med fremsættelsen af dette lovforslag vil naturligvis også spørgsmålet om kommunernes indsigelsesret over for stignin-

[Kirkeministeren]

ger i de kirkelige ligningsbeløb blive behandlet.

Spm. nr. S 1217

Til udenrigsministeren (20/5 83) af:

Holger K. Nielsen (SF):

»Hvad agter regeringen at gøre, efter at EF-Kommissionen klart har sagt, at Danmark fortsat er bundet af EF-forordningen om handelssanktioner mod Sovjetunionen?«

Begrundelse

I et svar til Jens Peter Bonde i EF-Parlamentet den 18. maj i år sagde kommissær Davignon klart, at Danmark juridisk er bundet af EF-forordningen om handelssanktioner mod Sovjetunionen.

Han sagde endvidere, at situationen efter folketingets vedtagelse er vanskelig, og at den er genstand for diskussion med de danske myndigheder.

Det forekommer også spørgeren, at situationen er vanskelig, især for den danske regering. Under debatten om sanktionerne fremhævede regeringen, at Danmark ikke er bundet. Dette benægtes nu af EF-Kommissionen, og det er vigtigt at få afklaret, hvad regeringen vil gøre i den retskonflikt, som er under udvikling.

Besvarelse (26/5 83):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Regeringen har under folketingets forespørgselsdebat den 14. april 1983 redegjort for Kommissionens standpunkt. Kommissær Davignons besvarelse i EF-Parlamentet den 18. maj følger ikke nye elementer hertil.

Regeringen ser ingen anledning til at foretage sig noget i sagen.

Supplerende besvarelse af skriftligt besvaret spørgsmål:

Ad spm. nr. S 661

Formanden:

Fra ministeren for offentlige arbejder er modtaget supplerende besvarelse af et af medlem af folketinget Ole Henriksen (SF) stillet spørgsmål.

Spørgsmålet, der sammen med begrundelsen og den foreløbige besvarelse er optaget i

Folketingstidende foran sp. 6722, var sålydende:

Til ministeren for offentlige arbejder (16/2 83) af:

Ole Henriksen (SF):

»Vil ministeren oplyse, hvordan de øvrige meteorologiske aktiviteter i Danmark indplaceres i forhold til den samlede meteorologiske institutionsplan?«

Besvarelse (24/5 83):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Med henblik på besvarelse af den nævnte del af spørgsmålet har jeg indhentet nærmere oplysninger hos energiministeren og miljøministeren.

Det fremgår af energiministerens redegørelse om sagen, at det meteorologiske arbejde på Risø blev etableret i 1957 med det formål at samle viden om de atmosfæriske forhold, som er bestemmende for spredningen af luftbårne radioaktive stoffer fra Risø. Meteorologisektionens arbejdsområde er siden blevet væsentligt udvidet og spænder i dag fra atmosfærisk spredning af lette og tunge gasser til dynamisk vekselvirkning mellem vinden og bygningskonstruktioner samt de fleste aspekter ved moderne vindmølleforskning og -udvikling.

Det fremgår endvidere, at meteorologisektionens arbejde indgår som en integreret del af Risøs arbejde på en række områder, ligesom sektionens eget forskningsarbejde er stærkt afhængigt af støtte fra Risøs tekniske servicefunktioner. En flytning af meteorologisektionen fra forsøgsanlæg Risø ville derfor gøre en fortsættelse af dens aktiviteter umulig, og Risø ville se sig nødsaget til at genopbygge en meteorologisk fagkundskab for at kunne fortsætte en række af forsøgsanlæggets opgaver.

Energiministeren har samtidig givet udtryk for, at han ikke kan se noget formål med at inddrage forsøgsanlæg Risø meteorologisektion i overvejelserne om sammenlægning af de danske vejrtjenester, da meteorologisektionen ikke er en meteorologisk tjeneste i konventionel forstand, der formidler vejrudsigter til bestemte målgrupper.

Med hensyn til meteorologisektionen ved miljøstyrelsens luftforureningslaboratorium

[Ministeren for offentlige arbejder]

har miljøministeren oplyst, at laboratoriets arbejde med luftforureningsforhold forudsætter meteorologisk ekspertise, for at man kan få kendskab til transporten af forurenende stoffer i atmosfæren. På denne baggrund har luftforureningslaboratoriet egne meteorologer. Disse deltager i et udviklingsprojekt om transport og spredning af luftforurening, som skal give statslige og kommunale miljømyndigheder et praktisk værktøj til planlægning og administration af luftkvaliteten i Danmark.

Miljøministeren har samtidig givet udtryk for det synspunkt, at meteorologisektionen på luftforureningslaboratoriet ikke bør indplaceres i den samlede meteorologiske institutionsplan, da sektionen især bidrager til laboratoriets varetagelse af sine hovedopgaver.

Efter de oplysninger, jeg har modtaget fra energiministeren og miljøministeren, har jeg forståelse for, at de nævnte meteorologiske aktiviteter er opstået og har udviklet sig på baggrund af de opgaver, der varetages ved henholdsvis forsøgsanlæg Risø og miljøstyrelsens luftforureningslaboratorium. Jeg finder derfor ikke grundlag for nu at tage initiativ til at søge disse aktiviteter bragt til ophør. På den anden side mener jeg, at det ville være forkert, hvis aktiviteterne blev udvidet ud over det omfang, der er beskrevet ovenfor. Jeg vil desuden finde det ønskeligt, at der, når den nye vejrtjenesteorganisation er etableret og har virket i nogen tid, tages kontakt mellem den og de to omhandlede meteorologisektioner med henblik på at få undersøgt, om de da foreliggende ressourcer kan udnyttes mere hensigtsmæssigt.

Det er for mig oplyst, at der finder en vis overlapning sted mellem de to meteorologiske tjenesters og meteorologisk instituts aktiviteter for så vidt angår indsamling og bearbejdning af meteorologiske data. Jeg mener derfor, at der er behov for en koordination af disse aktiviteter. Hvis en undersøgelse i en af ministeriet for offentlige arbejder i efteråret 1982 nedsat arbejdsgruppe til undersøgelse af miljømyndighedernes og jordbrugets behov for kvalitetskontrollerede meteorologiske data fører til, at der træffes beslutning om etablering af en database for meteorologiske data ved meteorologisk institut, vil der være skabt en god mulighed for, at den nævnte koordination kan tilvejebringes.

Man gik dernæst til punkt 15, som var:

15) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 91:

Forslag til folketingsbeslutning om positiv fredstjeneste.

Af Pelle Voigt (SF) m.fl.

(Fremsat 25/3 83. Første behandling 26/4 83. Betænkning 30/5 83).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Forhandling

Knud Damgaard (S):

Da det ændringsforslag, der foreligger, nu udgør det egentlige i dette forslag til folketingsbeslutning, skal jeg sige følgende: det er vel naturligt, at vi en gang imellem tager op til drøftelse også de civile værnepligtiges tjenstlige forhold, og det er det, der er sket her. Fra et meget stort forslag om omfattende ændringer er vi nu nået til et ændringsforslag, der betyder, at man lever op til det løfte, jeg gav under førstebehandlingen: at vi gerne vil udvide udstationeringsmulighederne til også at omfatte fredsbevægelser og miljøorganisationer m.fl.

Jeg skal anbefale at stemme for dette ændringsforslag.

Sønderby (V):

Det ændringsforslag, som socialdemokratiet, det radikale venstre og SF har stillet, har væsentligt blødt det oprindelige forslag op. Men der har ikke været noget under de forhandlinger, vi har haft, der har åbnet muligheder for, at vi får afgrænset den udvidelse, som forslagsstillerne vil have gennemført.

Man nævner i ændringsforslaget, at nu vil man også lukke op for FN, kirkelige organisationer og andre. Jeg må da gøre forslagsstillerne opmærksomme på, at i den liste, vi har fået fra indenrigsministeren, er både Kirketjenesten i Danmark og Unge Kristne og Folkekirkens Nødhjælp og Danmarks unge